

Informatie- en opinieblad van de
Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Tiende jaargang, nummer 8, 19 oktober 1989

Instituut voor Milieugezondheidskunde gooit
hoogste ogen voor PNL-overleg

BEDRIJFSECONOMEN VERZETTEN ZICH TEGEN OPRICHTING MARC-INSTITUUT

Een van de drie projecten die de universiteit heeft voorgedragen voor een subsidie uit de provinciale PNL-stimuleringsgelden staat binnen de eigen faculteit bloot aan zware kritiek. Toch beweert het college van bestuur in zijn correspondentie met de provincie dat de betrokken faculteiten de voorstellen ondersteunen. Het gaat om onderzoeksinstituten op het terrein van de milieugezondheidskunde, biomaterialen, en accountancy. Het laatstgenoemde blijkt nu omstreden. In totaal wordt 6,4 miljoen gulden voor een periode van vijf jaar gevraagd.

De problemen concentreren zich op het accountancy-instituut. Het college meldt dat ook daarvoor facultaire steun bestaat, maar de werkelijkheid is dat nog geen enkel orgaan binnen de economische faculteit zich definitief over het voorstel heeft uitgesproken. Daarentegen zijn er serieuze indicaties dat de vakgroep bedrijfseconomie, waarbinnen dit terrein valt, er allesbehalve gelukkig mee is. In de tussentijd staat het provinciebestuur op het punt om een beslissing over de voorstellen te nemen.

Het initiatief tot het MARC, het Maastricht Accounting and Auditing Research Center, dateert van dit voorjaar, toen het provinciebestuur nieuwe bestemmingen zocht voor de Limburgse stimuleringsgelden (de PNL-gelden), die via de provincie door het ministerie van economische zaken worden uitgekeerd. Het ging dit keer om de laatste PNL-ronde: in 1990 is het met deze specifieke regionale ondersteuning gedaan.

Binnen de universiteit werd vervolgens een groot aantal voorstellen aan het college van bestuur voorgelegd, met het verzoek deze voor PNL-financiering voor te dragen. Uiteindelijk is een drietal projecten blijven staan. Het eerste is het ECEHS, het European Center for Environmental Health Science, het researchinstituut dat de beoogde nieuwe studierichting milieugezondheidskunde moet completeren. Vooral om die reden heeft het college aan dit project eerste prioriteit gegeven (dit overigens pas na herhaald aandringen van de provincie: het college zag liever af van het aangeven van een voorkeur). Voor dit ECEHS is een bedrag van f 2.120.000 gevraagd. Meer geld wordt verlangd voor een onderzoeksprogramma dat later moet uitmonden in een Instituut voor Biomaterialen, namelijk 2,5 miljoen gulden. Het betreft hier een nadere uitwerking van een al langer bestaand samenwerkingsverband tussen de medische faculteit en de Technische Universiteit Eindhoven. Omdat het project past in de geplande uitbouw van de RL op het terrein van de technologie wil het college van bestuur geld uit het profileringsfonds inzetten. De universiteitsraad heeft daarover echter het laatste woord.

Ook het bedrijfsleven is in het plan geïnteresseerd: DSM en Medtronic hebben toegezegd te willen participeren in het onderzoeksprogramma. Biomaterialen zijn materialen die zonder schadelijke gevolgen in het lichaam kunnen worden ingebracht en die daarom bijvoorbeeld worden gebruikt in kunstorganen. Het derde project waarvoor PNL-subsidie wordt verlangd (f 1.783.000) is

MARC, een initiatief vanuit de economische faculteit. Het voorstel is afkomstig uit de sectie 'berichtgeving en accountancy' binnen de vakgroep bedrijfseconomie. Ook voor dit plan is er interesse getoond door het bedrijfsleven, met name van een tweetal grote accountantskantoren. Deze zouden vooral als 'afnemer' van bijvoorbeeld contractresearch en cursussen moeten optreden. Investeringsstezeggingen zijn niet gedaan.

MARC is tot op heden nog niet in de faculteit besproken, althans niet formeel. Voor Biomaterialen geldt in de medische faculteit overigens hetzelfde, maar daar lijkt toch facultair een breder draagvlak te bestaan. Er is in ieder geval de aansluiting op bestaande samenwerking met Eindhoven, terwijl ontwikkelingen binnen het Instituut voor Hart- en Vaatziekten eveneens in de richting van aparte aandacht voor het biomateriale gebied tenderen.

Toch heerst er ook bij de medische faculteit hier en daar enige wrevel over de gevolge werkwijze bij de indiening van de plannen. Directe contacten tussen onderzoekers, faculteitsbestuurders en college van bestuur worden niet door

iedereen als voldoende beschouwd. Men verwacht echter geen fundamentele oppositie tegen de plannen.

Bij de economische faculteit ligt dat anders: daar leven zowel procedurele als inhoudelijke bezwaren. Het feit dat het bestuur pas vorige week een uitgewerkt plan kreeg voorgelegd toen dat al hoog en breed ter subsidiëring aan de provincie was overhandigd, wordt niet gewaardeerd. Het bestuur van de vakgroep bedrijfseconomie gaat verder: in een eerste opiniërende bespreking van MARC, twee weken geleden, luidde de communis opinio dat het project in deze vorm weinig levenskansen zou hebben. Het college van gedeputeerde staten zal naar verwachting binnen anderhalve week een eerste besluit over de projecten nemen; twee weken daarna 15 november, valt het definitieve besluit dat ter ondertekening aan de minister van economische zaken wordt voorgelegd.

(Zie verder pagina 3)

Wammes Bos

Reorganisatie diensten valt minder rigoureus uit

De reorganisatie van de centrale diensten zal minder rigoureus zijn dan het zich enige maanden geleden liet aanzien. In plaats van nog maar acht diensten blijven er tien over. Dat blijkt uit de voorstellen die een werkgroep aan het college van bestuur heeft aangeboden. De desbetreffende nota zal komende week bekend worden gemaakt.

De centrale stafgroep, een overkoepelende eenheid waaronder de secretariaten en griffies, een groep 'instellingsstrategie' en 'in- en externe betrekkingen' zouden worden samengebracht, gaat niet door. De betrokken eenheden blijven zelfstandig. Toch zal er als de plannen worden aanvaard, nog heel wat geschoven worden. Kleine groepjes als WTS, bureau buitenland en voorlichting worden ondergebracht in een dienst in- en externe betrekkingen. De planningsdienst (POB) en werkgroep 6000 komen samen in de dienst 'instellingsstrategie'. Algemene en juridische zaken AJZ mag aanschuiven bij de dienst die gevormd wordt door de secretariaten van het college van bestuur en het rectoraat, en de griffies van universiteitsraad en college van decanen.

De dienst civiele zaken krijgt een dubbele structuur: gewone dienst, en deels 'facilitair bedrijf'. In dat laatste komen dan volgens de plannen de gefaciliteerde audiovisuele dienst, de kantine en de drukkerij.

De 'harde' materiële zaken (tuinen, terreinen, klein onderhoud) worden bij CZ weggehaald en naar de dienst bouwzaken en technische dienst overgebracht, de BTD.

Belangrijk is ook het besluit over de administraties, onder meer die van het personeel en de studenten. Die blijven waar ze waren, bij PZ en studenten zaken dus, en gaan niet naar de nieuwe 'superdienst' FED, de financieel-economische dienst. Over de vraag waar functies als administratieve organisatie en - automatisering (AO/AA) heen moeten is nog geen duidelijkheid. Het rekencentrum wordt als mogelijkheid genoemd, FED ook. Bij die laatste worden wel de eigen organisatie-adviseurs ondergebracht, evenals de midelenverwervingstaak van POB.

Wammes Bos

Inhoud

Koning klant

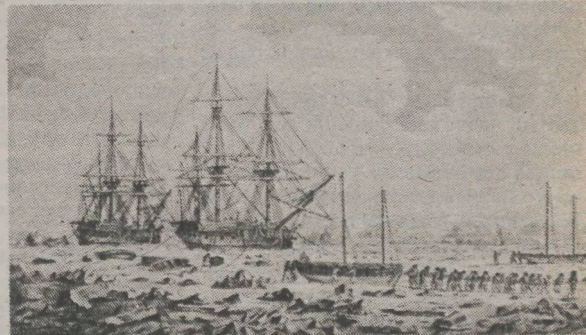
Niet iedereen associeert kabinetsformaties en andere politieke fenomenen met begrippen als nutsmaximalisatie en vraag en aanbod. Hans van Mierlo doet dat wel. Hij schreef er een proefschrift over, waarin hij constateert dat de klant in de politiek absoluut geen koning is.

Slavenleven

Harriet Jacobs en Harriet Beecher-Stowe hadden dezelfde voornaam, leefden in dezelfde tijd en streek en schreven allebei een boek over de slavernij. Maar het boek van de eerste Harriet raakte in vergetelheid, terwijl dat van de tweede een van de klassieken van de wereldliteratuur werd. Waarom was de twee boeken een zo verschillend lot beschoren? De Amerikaanse hoogleraar Jean Fagan Yellin, passante te Maastricht, vond na jaren speurwerk het antwoord.

Pooltochten

Avontuurlijke en wetenschappelijke expedities naar de zuidpool staan symbool voor het menselijk verlangen om grenzen te overschrijden. De witte woestijnen van onze planeet zijn door dichters en schrijvers dan ook gebruikt om literaire pooltochten te ondernemen, gedreven door hun wens om 'de wereld achter de wereld te zoeken'. Over dat onderwerp ging de inaugurale rede, waarmee dichter/essayist Wiel Kusters vorige week donderdag zijn ambt als bijzonder hoogleraar algemene en Nederlandse letterkunde aanvaardde. De pooltochten vormen een aanzet tot het project transgressiemotieven, waaraan hij de komende tijd bij de faculteit der algemene wetenschappen wil werken.

Ravelijn

Maastricht kende in de jaren vijftig en zestig zijn eigen woonschool, de Ravelijn. Bestemd voor 'asociale' bewoners uit buurten, die hier weer tot aangepaste burgers werden opgevoed. Het experiment is het toonbeeld van de zelfoverschatting van het maatschappelijk werk geworden. Studenten varen wel bij de mislukking van het experiment. De huizen, waaruit de oude bewoners zijn verdreven, worden nu voor zeer betaalbare prijzen aan studenten verhuurd. En de vrijgevochten sfeer van de oude wijk is er blijven hangen.

Pagina 7

Pagina 8

Pagina 9

Pagina 16

Ciné-K

Met deze brief wil ik reageren op het "interview" dat door jullie afgedrukt werd en dat gedeeltelijk anders is uitgelegd dan dat er bedoeld werd. (Om niet te zeggen dat het gedeeltelijk fictief is). Dat ik uw publicatie op onderstaande wijze kan en moet bejegenen heeft te maken met het feit, dat er iemand van ons administratiekantoor gedurende het hele gesprek aanwezig was.

Zij gaf mij de toestemming om haar als getuige erbij te halen indien dit noodzakelijk zou zijn. Dat wij "de vertegenwoordigers van de pers met onoverdunde achterdocht bejegenen" heeft in uw stuk weer eens te meer zijn bevestiging gevonden.

Dat wij "uiteindelijk genoeg nemen met het weergeven van de getrouwe feiten" veronderstelt dat wij, ten eerste normaliter de waarheid niet zouden vertellen (wij zijn dus leugenaars) en als, dan alleen of op z'n minst verfraaid; en ten tweede zouden wij u in het begin van het gesprek (nota bene per telefoon) te kennen hebben moeten geven dat wij dit ook geenszins van plan waren ((de waarheid te vertellen)).

DIT VIND IK EEN AANTASTING VAN MIJN BETROUWBAARHEID EN MIJN NAAM.

Voorts heb ik u gevraagd de naam van de vorige eigenaar buiten dit artikel te houden. Ik heb u dat met redenen omkleed verklaart. U heeft mijn verzoek niet eens overwogen en voor de sensatiepers gekozen; hierdoor voel ik mij ten opzichte van deze gewaardeerde man tot op het diepst van mijn eer geraakt. Voor u zal dit misschien onbegrijpelijk zijn, maar voor mij is dit zielentrappertje en een pijnlijke situatie.

U haalt in uw stuk aan "De relatie tussen Van Genk en zijn nieuwe werkgever verslechterde"; dit heb ik nooit gezegd of aangegeven of distansieer mij bij deze ook van alle door u, als mijn citaten zijnde aangegeven uitspraken.

Overigens klopt deze regel van mijn kant in elk geval niet. De relatie met Hans van Genk is - van zijn kant - van vandaag op morgen onderbroken. Ik heb nooit onoverkomelijke problemen met Hans gehad. (Ik moet het weten, want ik ben de werkgever).

Uw uitlating dat ik "in het computerwezen zit" geeft heel duidelijk aan, dat u niet eens behoorlijk naar mij hebt geluisterd. Ik heb u namelijk verteld, dat ik na mijn school voor de computer-business heb gekozen. Maar dat heeft maar twee (2) jaar geduurd. Dat ik daar tegenwoordig nog mee te maken heb, heb ik u op geen enkele wijze te kennen gegeven.

Uw uitspraak over een "aannemerij die mijn familie drijft" geeft dit zelfde aan. Vroeger is verleden tijd, en naar mijn bescheiden kennis van de Nederlandse taal is zowel de vervoeging "zit" als ook "drijft" tegenwoordige tijd.

Maar nu komt de klap op de vuurpijl. U heeft naar het schijnt niet begrepen, dat mijn familie niets of weinig met de bioscoop te maken heeft. Toen ik u hún standpunt ten opzichte van lesbisch getinte films gaf - en dat onder de vermelding niet voor de pers bestemd te zijn - heeft u MIJ deze woorden in de mond gelegd.

Ter verduidelijking: "DIT IS NIET MIJN PERSOONLIJKE UITSPRAAK!" Ik vond een film zoals "Desert Hearts" - die overigens net als "Bagdad Café" van het distributiehuis CINEMIEN komt - persoonlijk een van de besten en het is ook grotendeels aan dit huis te danken, dat Ciné-K überhaupt nog bestaat. Zij waren het, die ons vooral na de breuk met De Palace met films wilden en hebben voorzien.

Ik wil mij dus naar Cinemien (en alle anderen, die zich geraakt voelen) toe verontschuldigen, voor het geen dat jullie hebben geschreven, omdat jullie in een telefonisch gesprek reeds aangavan hiertoe zelf geen aanstalte te zullen nemen.

Dat ik mijn films in 1992 uit Aken haal, is een door u aangegeven idee en is net zo

futuristisch als de uitspraak "In '95 rijden we op water.". Dit is met een gekke slag gezegd. We hebben er nog om moeten lachen en over '92 kan ik niet meer zeggen dan: "De tijd zal de uitkomst moeten brengen."

Eigenlijk eisende (zover dat mogelijk is) dat jullie deze ingezonden brief in zijn volle lengte publiceren, wil ik jullie alleen dit nog meegeven; dat ondanks dat jullie mij als klein kind willen afschilderen, voel ik mij heel erg genomen en bedrogen en met nog anderen.

Met groeten,

Stitzinger Heinz

Naschrift Wammes Bos

Als Stitzinger schade heeft ondervonden van zijn uitspraken tegen mij, bv. door dat Cinemien geen films meer levert, spijt me dat. Hij heeft ze echter wel gedaan. Het voert hier te ver om alle andere opmerkingen te ontzenuwen, duidelijk is echter dat Stitzinger de kans heeft gehad op zijn minst de kennelijke misverstanden (computerbusiness, aannemerij) te corrigeren. Hij heeft het artikel tijdig voor publikatie kunnen zien, met de afspraak te reageren als correcties nodig waren. Hij heeft toen echter niets meer van zich laten horen.

Mentaliteit

Het is de meeste mensen, die werken of studeren, aan de RL waarschijnlijk wel bekend, dat de Online Publikescatalogus van de bibliotheek gelegenheid biedt tot het uiten van wensen, c.q. het plaatsen van opmerkingen. Dat deze functie in de praktijk wat ruimer wordt gebruikt dan de bedoeling is, zal geen verbazing wekken. De opmerkingen variëren van serieuze vragen omtrent bibliotheek en systeem tot aan schuttingtaal. Deze schuttingtaal gaat overigens meestal het niveau van een puber niet te boven. Maar daar kunnen we ons niet over opwinden; het zou ook weinig zin hebben.

In het laatste overzicht van de wensen-functie is nu echter een "wens" verschenen, die m.i. het universitaire licht niet kan verdragen. Het is een boodschap ingevoerd op 9 oktober j.l. De tekst is als volgt en ik citeer deze letterlijk: "dit is een erg prettige bibliotheek, alleen is het wel een beetje storend als de portier loopt te zingen terwijl hij de vuilniszakken naar buiten draagt. waarschijnlijk weet de man niet beter en is hij in een ietwat lager geplaatst milieu opgegroeid. toch zou het wel fijn zijn als deze man in een vriendelijk gesprek het bijzondere karakter van een universiteitsbibliotheek, en de daarmee verbondene noodzakelijke rust, word duidelijk gemaakt

geen reprimande natuurlijk, gewoon een vaderlijk opvoedend gesprek. daar zijn de bibliotheekbezoekers mee geholpen, en zo'n man heeft ook weer iets erbij geleerd."

Deze boodschap haalt zelfs niet het niveau van de schuttingtaal! Dit getuigt m.i. van een minderwaardige mentaliteit. Hopelijk zijn niet alle mensen, die op de universiteit rondlopen van hetzelfde ietwat "hoger" geplaatste milieu! De auteur heeft zich niet de moeite getroost om de boodschap te voorzien van een ondertekening. Dat is jammer, want dan had er tenminste gericht gereageerd kunnen worden. Maar wellicht is het in dat milieu usance om dergelijke mededelingen anoniem te doen. Ik zal mij niet verlagen - of moeten we in dit verband spreken van verhogen? - tot anonimiteit in mijn reactie. Maar laat de aangesprokene me nu niet komen vertellen, dat het hier slechts om een studentengrap gaat, want dat pik ik niet.

H. van der Pool,
Hoofd Afd. Verwerking, Bibliotheek.

paarltes

Paarltes alleen schriftelijk inleveren bij de redactie. Niet-commerciële Paarltes zijn gratis voor studenten en medewerkers. In alle andere gevallen bedraagt de prijs f 2,50 per regel (32 lettertekens).

T.K. gevr. Andriessen, J., Economie in Theorie en Praktijk, deel I en II, tel. 436828. Gabriëlle.

Donderdag 16 nov. a.s., studentenfeest in de Dominikanerkerk. Live optreden van THE RUN. Zie ook posters op de universiteit.

KINDEROPPAS gevraagd. Daalhof. Vast voor de woensdagavond en regelmatig 1 of 2 andere dagdelen op korte termijn. Schrijf naar: Rohn, Centaurenhof 16, 6215 EE, M'richt.

T.K. gasformuis, Nobel gaskachel (zwart), dressoir, diverse rolgordijnen/jalouzieën. Prijs n.o.t.k. Tel. 043-470185.

Mannen gezocht, die hun stem durven te laten horen in Close Harmony Koor. Inl.: Mir Uiterwijk, 250968. Repetitie op woensdagavond.

T.K. Apple Macintosh computer, 516k intern geheugen en 800k interne drive. Prijs 1.250,-. Tel. 043-888577 of 043-254368.

Welke actieve VBGGK-leden willen meewerken aan het opstellen van een huishoudelijk reglement? Bel Wiljo v. Hout: 256269.

Opgericht: Club voor genieën die niet meer weten wat ze doen. Voorzitter Mr. Nick Kastro, Ereld: Aart Keersebet. Aanmelden bij Trees 887385. Zij is tevens beschikbaar voor de woongroep.

Voor al uw recepten voor (licht) (on)verteerbare zaken. Ook voor criteria à la mode. 887365 vragen naar Robbricht.

T.K. d.grijze vloerbedekking, ca. 5 x 7,5 m. 1 jaar oud. 90,-. Tikker 60,-. tel. 252265.

T.K. gevraagd NOREN (mt. 39) en SNEEUWKETTINGEN (bandenmaat 165/13). Tel. 633261 na 19.00 (Margitta).

NTVG: complete jaargang '88 gratis op te halen. Tel. 633261 na 19.00 uur (Margitta).

T.K. drumcomputer Roland CR 8000, fl. 200 + kloelkast, fl. 75. Tel. 043-215488. Rob.

Wie wil deze, zeer a-muzikale student die zelfs geen noten kan lezen, saxofoonlessen geven?? Ben nog niet in bezit van een sax. Bel 255729 en vraag naar Dirk.

Met spoed t.h. gevr. zelfst. woonruimte in Maastricht (kamer, keuken, slaapkamer, douche en toilet). Max. huur 500,- (incl.) Bel nu 045-441943.

T.K. aangeboden digital synthesizer met ingebouwd keyboard, Yamaha DS 55, allernieuwste model (ca. 5 mnd. oud). Inl. 045-441943.

T.K.: koelk. 40,-, wasmach. 60,-, gasform. 30,-, bankstel 25,-, strijkl. + -ijzer 20,-, bed + onderschuifbed 75,-, buro 10,-, kastje, 30,-, t.v. 15,-. Bel na 20.30 uur (vóór 25 okt.): 617064.

Loes zoekt gordijnen voor haar telefooncel. Erwtensoeper is ook welkom. Af te leveren: telefooncel PTT Randwijk.

Zong Benny Neyman niet ooit het smurfenlied? Loes & Dees.

Schrijftalent nooit erkend? Ikonomix nodigt je uit: 25 okt., 10.30-11.00 of 15.30-16.00 uur op k 0076 of telefoon 888705.

Jelle en Jos, nu nog de klos, straks alle remmen los, Plutarchus.

KUNSTUITLEEN Elke donderdag van 17-20 uur of na tel. afspraak. Atelier Franscz Witte, Volderstraat 55, Meerssen. 043-643435.

Vertalingen Engels, Frans, Nederlands. Corrigeren manuscripten, artikelen in die talen. Privélessen: Engels, Frans en Dutch for foreigners. Speaking skills English. Bel 045-464733.

Centr. Mastr. gem. app. in statig oud herenhuis meterker. Beg. gr. living 11 x 5 m + open keuken, 1 slaapk., luxe badk. ligb. + douche, open deuren n. binnenhof + grote kelder.

Huur excl. 1.400,-. Tel. 045-311755.

TE HUUR: rustig gelegen VRIJSTAAND WOONHUIS te Geulle-Meerssen (10 min. van Maastricht). Indeling: woonkamer, keuken, eetkamer, bijkeuken, badkamer met ligbad, 4 slaapkamers, zolder, kelder, garage, hobbyruimte en berging. Grote tuin. Inlichtingen na 18.00 uur: 04116-73843 of 043-645609.

Compl. babykamer (wit), i.g.st., bedje (+ hemeltje), commode, hangkastje, legplan-kenkastje, open element met legplanken, 2 ladenkastjes (3 laden elk), deken/schoenenkastje, staand kapstokje en hanglamp. Vraag-prijs 750,-. Badje (wit) op statief + bijbehorende luiemmer 35,-. Inl. (na 18.00 uur): 04406-41749.

T.K.: wit aanrechtblok 1.70 m (3 onderkastjes, 2 laden, 2 bovenkastjes) met RVS-blad. 6-delig bruin emailen pannenset (merk BK). 1 paar ski's (1.85 m, merk Fischer) + bindingen. 1 heren skipak (mt 48), 1 paar skischoenen (mt 43), 1 dia-projector, scherm (zilver), tafeltje, snij-apparaat en sorteerraam. Alles tegen elk aannemelijk bod! Inl. ma t/m do 9-16 uur, J. Habets, FZ, tst. 703. Inl.: vrijdag: Houben tel. 043-615033.

Adrianus zoekt deelnemers voor interne kampioenschappen paalzitten. Enige ervaring gewenst. Reactie naar Condéstrat 3.

Tweezitsbank te koop, 043-473312.

Wie is geïnteresseerd in zeer goedkope geheugenuitbreiding voor Apple Macintosh computers? Prijs circa 550,- per 1Mb (incl. installatie). Bel J.Jager na 19.00 uur, tel. 043-471272.

2 zitstoelen (hout + beige stof), samen 40,-. Houten ladenkastje 25,-. Tel. 043-256204 (na 19.00 uur).

Op 25 okt. organiseert Agora een symposium over buitenlandse stages. Je kunt op deze avond algemene informatie krijgen m.b.t. de organisatie en begeleiding van je stage. Plaats TS 53, Aula. Toegang 1,- en de koffie is gratis.

Met spijt in mijn hart moet ie weg, vanwege lange stage in buitenland. T.K. Kawasaki KL250 OFF-Road. Voor de zomer volledig gereviseerd! Prijs 2.000,-. Tel. 638503. Jos Mulken.

Op 26 okt. organiseert Agora een propaedeutische borrel in 't Knijpke van 3 uur tot half 6. De toegang is gratis.

T.K. Halbertsma COMBIREK (grenen boekenkast met inbouw bureblad). Diverse opstelling mogelijk. 93 cm en 178 cm hoog, 37 cm diep. Tel. 043-862298 of 045-717946 (na 18.00 uur).

T.K. Eethoek (balibruin): 8-hoekige tafel + 4 stoelen 250,-. Manou draaistoel met kussen 95,-. Cosmoxov F30L orgel i.z.g.st. 800,-. Inl. 043-479230.

T.K. IBACH VLEUGEL i.z.g.st. 1.85 m zwart hoogglans, b.j. 1980. vraagprijs 25.0000. Tel. 043-431971.

Zaalvoetbalteam "Alfred & the Martens of the Universe" zoekt cheerleaders. Auditie: maandag 30-10-89 om 22.00 uur. Sporthal Randwijk. Skeletor.

T.K. AKAI-cassettedek, model CS-M02 Dolby B, Normaal/Cr02/Metaal keuzeschakelaar met hoofdtelefoonaansluiting en volumeregelaar 100,-. AKAI-versterker, model AM-V01. Continuvermogen 2 x 23W (160,-) met bijbehorende boxen (2 x 45,-). Interesse? Bel dan naar Michel, tel 043-254131.

T.K. "Cellen, weefsels en organen". Een scanning-elektronenmicroscopische studie-atlas van Natuur en Techniek uit 1983. Prijs 50,-. Interesse? Bel dan naar Michel 043-254131.

T.K. Mac 800 Kb disc-drive (nog 4 mnd garantie). Tel. 043-210641.

T.K. centrifuge 70,-. Tel. 211163. Sylvia.

Lieve Andrea. Dé oplossing voor jouw koude probleem: meedoen aan mijn interne competitie. Kusjes, Adrianus.

Lieve Pandora. Oefening baart ?! Knipoog, Adrianus.

Attention pour le frappeur particulièrement la dame espagnole.

T.K. lits-jumeaux (eikenhout) bijna 100 jaar oud. I.z.g.st. Incl. spiralen. Prijs 250,-. Tel Laura/Raymond: 612568.

STUDENTEN OPGELET. Zoek je een perfecte parttime bijverdienste met een mogelijke verdienste van 100,- per dag. Bel dan MACO-PRMOTIONS (03469-1967) tussen 19.00-21.00 uur.

Filmclub GGK. Vanaf 20-10-89 nieuwe locatie: Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat

40B. Vanaf 20-10-89 nieuwe formule: Abonnementen voor '89 - '90 à 5,-. Toegangsprijs filmclubleden 6,-. Overigen 8,-. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben ook leden de kans elke avond deze film tegen gereduceerde prijs te zien. Eerste film in de maandelijkse cyclus "High Hopes", 20-10 t/m 26-10. Aanvang 21.00 uur. Opgave abonnementen via secretariaat GGK, tel. 888157, locatie Carrel of tijdens speelweek vanaf 20.30 uur aan de zaal.

Drie maanden America!!! 9 weken werken in zomerkamp + 1 tot 6 weken vrij rondreizen Incl. retourvlucht, visum, verzekering, zakgeld (\$150-\$450). Kosten 400,-. Eisen 18-35 jaar, engels spreken, beschikbaar juni t/m aug. sept. Info: T.A. Camp America, tel. 04780-88074. Postbus 107, 5800 AC Venray.

Voor kleine of grote kamerverhuizingen bel len naar 04409-2324. Kosten 62,50 in Maastricht of omgeving.

"TAM-TAM" CD-verhuur. Nu al meer dan 1100 CD's. Elke maand minstens 50 nieuwe titels. Minimaal 75% van de CD-top 100. Oude Tweebergenpoort 7a, Maastricht (nabij Vrijthof). Tel. 256726.

Voor en door studenten; Sociëteit Xavier voor alle feesten (50-150 pers.). Tel. 211400. Michiel.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Observant. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres
Bouillonstraat 3 (kamer 0.006)
Postbus 616
6200 MD Maastricht
telefoon: 043-887174

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter)
Kees Schröder (penningmeester)
Erik de Graaff (secretaris)
Ton Hamelers (redactieleafgevaardigde)
Geertjan Tangelder
Ad van Ijerson

Redactie
Jacques Herraets
Wammes Bos
Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers
Marc Bonten
Bart Brouwers
Lucia Geurts
Ton Hamelers
Evelyn de Leeuw

Redactie-assistente
Marlies In de Braek

Foto's
Franco Gori

Tekeningen
John Prop
Raph de Haas

Druk
Eldee Offset Heerlen

Advertenties
Tarieven en reserveringen bij de redactie, telefoon 043-887174.

Mededelingen
Mededelingen voor de Bulletin-pagina's doorgeven aan Noortje van Putte, dienst Voorlichting. Telefoon: (88)7171.

Abonnementen
Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 35,00 per jaar.

Hoger Onderwijs Persburo
Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Hoger Onderwijs Persburo (HOP), samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Folia (Universiteit van Amsterdam), Mare (Leiden), Uniers (Tilburg), Delta (Delft), KU-Nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad Utrecht, Universiteitsblad Twente, Universiteitskrant Groningen en Cursor (Eindhoven).

HOP-correspondent: Jos Dohmen.

'MARC' stuit op beperkte capaciteit van vakgroep

Het Maastricht Accounting and Auditing Research Center, kortweg MARC, is aan het brein ontsproten van prof. dr. J. van de Poel, hoogleraar berichtgeving, daarbij geassisteerd door de nieuwe hoogleraar accountancy, prof. drs. A. Schilder. Omdat er op deze terreinen zo weinig onderzoek wordt gepleegd, zowel in Nederland als in Europa, is het de bedoeling dat MARC dat gat gaat vullen. Juist vanwege die zware pretenties bestaat er bij de collega hoogleraren in de vakgroep bedrijfseconomie gegronde twijfel aan de haalbaarheid. Ook de financiële uitgangspunten worden in twijfel getrokken.

Irritatie, zo valt wellicht de sfeer nog het best te omschrijven bij de vakgroep bedrijfseconomie. Twee weken geleden werd daar het voorstel voor MARC 'ter opiniërende bespreking' voorgelegd door de initiatiefnemer, Van de Poel. Deze meldde echter pal voor de vergadering niet aanwezig te kunnen zijn, zodat hij pas naderhand het oordeel van zijn collega's mocht vernemen.

Dat was vernietigend. Niet alleen over het feit dat klaarblijkelijk alles al rond was met het college van bestuur en de provincie, en de vakgroep zich nu dus zag geconfronteerd met iets dat wel erg veel op een fait accompli leek. Waarom was niet de geëigende weg bewandeld: de vakgroep, de wetenschapscommissie, de andere organen die zich gewoonlijk over nieuwe facultaire initiatieven uitspreken?

Maar goed, die bezwaren zouden overkomelijk zijn als het voorstel verder als een klok geklonken zou hebben. Quod non, vond het vakgroepsbestuur. Alle essentiële elementen kwamen onder vuur. Eerst de mogelijkheden van de dragende groep binnen bedrijfseconomie, de sectie berichtgeving en accountancy. De twee postdoctorale opleidingen die deze verzorgt zijn nog maar kort geleden van start gegaan en vergen nog alle aandacht, net als trouwens het reguliere onderwijs. Met de huidige taken heeft de sectie het al moeilijk, laat staan met nieuwe in de vorm van een eigen onderzoeksinstituut. Bovendien mogen de onderzoeksprestaties van de sectie naar eigen zeggen veelbelovend zijn, tot nu toe heeft men nog weinig concrete resultaten in de annalen kunnen bijschrijven. Dat klemmt temeer, omdat het landelijke beeld op dit terrein niet veel beter is: er vindt weinig onderzoek plaats. Wat de reden ook moge zijn, de accountancy is een gebied dat vooral als beroepsopleiding blijkt te worden beschouwd; research wil maar niet van de grond komen. Dit ondanks het feit dat de gezamenlijke economische faculteiten met een accountancy-opleiding een researchinstituut in het leven hebben geroepen, het Limperg-instituut. Daar komt weinig uit, luidt het algemene oordeel. Maastricht zit daar overigens niet bij, hoewel er wel mee wordt samengewerkt. Kortom, een relatief nog zwakke groep moet niet de pretentie hebben om iets in Nederland, ja zelfs Europa te gaan verrichten wat al jarenlang elders niet wil lukken.

En dan de financiële onderbouwing. Die werd rijkelijk optimistisch bevonden, zeker waar het de aangekondigde opdrachten voor contractonderzoek betreft. Na vijf jaar zou MARC winst gaan

Van de Poel: plan is wél realistisch (foto Franco Gori)

maken, valt er te lezen in het plan. Met een omzet van 1,3 miljoen aan researchopdrachten zou drie ton winst overblijven. Na aftrek van kosten zou de winst bescheidener zijn, nog maar f 21.000, maar toch: een positief resultaat. De vakgroep heeft echter een hard hoofd in dergelijke cijfers. Zoveel contractresearch lijkt uitermate onwaarschijnlijk, opnieuw omdat in het recente verleden helemaal niet is gebleken dat de accountantskantoren zoveel interesse in dit soort activiteiten hebben. Anders had het Limperg-instituut wel beter gefunctioneerd.

Van de Poel wijst al die kritiek van de hand. Zijn groep verricht uitstekend werk, de opleidingen hebben extern een goede naam, en er lopen uitstekende medewerkers rond. En dat is juist het punt: die wil hij graag behouden. Als er geen eigen onderzoeksinstituut komt is het de vraag of ze zullen blijven. Een heeft al aanbiedingen van Amerikaanse universiteiten op zak. Inderdaad, de sectie bestaat nog maar kort, en wat hem betreft had het voorstel ook beter een of twee jaar later ingediend kunnen worden, maar dan is er geen PNL-ronde meer. Het was dus nu of (voorlopig) nooit. En die procedures, ach, als alles eerst via de facultaire organen moet sneeuwt het snel onder. Hij heeft er trouwens wel over gesproken met verschillende mensen. Het belangrijkste was echter de steun van accountantskantoren, die moest eerst zeker worden gesteld. Twee grote, KPMG en Coopers Lybrand doen mee, zegt Van de Poel.

De geplande bedragen die via contractresearch binnen moeten komen acht hij "peanuts" en zeer goed haalbaar. Niettemin heeft hij onder druk van de kritiek in de jongste versie van het plan de cijfers wel wat bijgesteld, naar beneden. Netto resultaat daarvan is overigens wel dat

"jaar vijf" geen winst van 21.000 te zien geeft, maar een tekort van ongeveer twee ton. Dat wordt mede verklaard doordat de post "hoogleraar/directeur" eerst niet, en nu wel in de begroting is opgenomen.

Wat de afhandeling van het plan op het niveau van de instelling aangaat, daar is Van de Poel deze zomer niet meer bij geweest. Collegevoorzitter Vredevoogd heeft die zaken verder behartigd.

Ook Vredevoogd toont zich geen groot vriend van uitgebreide facultaire consultatierondes als er snel gehandeld moet worden. Hij was overtuigd van voldoende facultaire steun, na gesprekken met onder andere de decaan. Het is volgens Vredevoogd immers een uitstekend initiatief, kwalitatief van hoog gehalte. De toetsing van het plan door het college is vooral marginaal geweest, zegt Vredevoogd: hij heeft niet laten onderzoeken of de verwachtingen met betrekking tot de financiële ruggegraat van MARC, de contractresearch, realistisch waren.

Of de provincie dat wel heeft gedaan is niet geheel duidelijk. Het hoofd van het bureau onderwijs en welzijn, F. Wolf, die de plannen vanuit de provincie ambtelijk heeft begeleid, zegt dat de voorstellen wel allemaal getoetst worden, bijvoorbeeld aan het criterium van voldoende externe steun. Hij kan evenwel niet in details treden. Wat in ieder geval niet getoetst wordt is het punt of er binnen de universiteit voldoende draagvlak voor de plannen bestaat. Als het college van bestuur verklaart dat dat het geval is, en dat heeft het college gedaan, dan vaart de provincie daar verder blind op.

Er is nog een ander probleem. Het college van gedeputeerde staten buigt zich in de komende anderhalve week over het plan en doet dan een voorstel. Op 15 november komt vervolgens de begeleidingscommissie PNL bijeen, waarin naast GS ook vertegenwoordigers van alle departementen zitten. Het besluit dat daaruit rolt is bijna definitief: de minister van economische zaken moet het nog ondertekenen, maar die wijkt in principe niet af van de uitkomst van de begeleidingscommissie.

De vraag is echter welk plan er tegen die tijd nog over is. Want hoewel het faculteitsbestuur laat weten het "in de kern" een goed voorstel te vinden, zijn ook daar twijfels gerezen aan de uitvoerbaarheid. Decaan prof. Beek suggereert al dat de tijdsplanning misschien met enige jaren kan worden opgerekt, en vraagt zich tevens af of het aantal beoogde activiteiten niet wat minder ambitieus zou kunnen.

Samen met de al door Van de Poel aangebrachte wijziging in de winstverwachting zijn dat geen onbetekenende veranderingen. Vragen liggen er ook nog op het gebied van de financiële bijdrage van de universiteit. Daar staat 650.000 gulden voor in de begroting, maar onduidelijk is welk deel daarvan door de faculteit moet worden opgehoest. Vredevoogd verklaart dat het college er in ieder geval geen budget voor achter de hand heeft. Hij verwacht dat de faculteit wel wat kan schuiven met aanstellingen. Hoe het ook zij, ook daarover moet de faculteit zich natuurlijk nog buigen.

Het probleem is nu dat het facultaire overlegcircuit achterloopt op de besluitvorming in de provincie. De faculteitsraad vergadert pas op 21 november over MARC. Niet uitgesloten is dus dat GS een voorstel goedkeurt dat in de faculteit op zijn minst zwaar wordt geamendeerd, zo niet, (in het slechtste geval), afgewezen.

Wammes Bos

De europaisering van de RL

In betrekkelijke korte tijd heeft de regionale politiek van Den Haag en Brussel een ingrijpende wijziging ondergaan. Tot voor enkele jaren stond deze politiek in het teken van het wegwerken van achterstanden in de regio ten opzichte van de Randstad. Limburg heeft daar na de mijnsluiting ondermeer haar universiteit aan te danken. Het Haagse circuit kocht daarmee zijn schuldgevoelens af die ontstonden na de economische neergang in Limburg in de tweede helft van de zestiger jaren. Nog lang nadien is het provinciale en gemeentelijke beleid bepaald geweest door het gevoel van achtergesteld zijn. Menigmaal werd een beroep gedaan op extra financiële middelen, dat gemotiveerd werd met de achterstelling van de provincie. Ook het bestuur van de nog jonge universiteit liet zich in de beginjaren van haar bestaan niet onbetuigd.

Aan het eind van de jaren zeventig kwam in deze houding van zich achtergesteld voelen langzaam verandering. De benoeming van Kremers tot gouverneur bracht dit veranderingsproces in een stroomversnelling. Thans stralen provincie en stad zelfbewustzijn uit. Extra middelen worden niet meer gevraagd met een beroep op achterstand, maar worden positief gemotiveerd. De grote mogelijkheden van provincie en stad worden benadrukt. Maastricht universiteitsstad, balcon van Europa e.d. zijn nu de argumenten.

Met het zicht op de opheffing van de binnengrenzen in de Europese Gemeenschap in 1993 verandert ook het ruimtelijke perspectief. Economisch gezien ligt Maastricht dikwijls dichterbij de Randstad, dan bijvoorbeeld bij steden als Aken, Keulen, Hasselt, Luik, Leuven en Brussel. Geografisch is dat uiteraard geenszins het geval. Het is de verwachting dat met het wegvallen van de binnengrenzen de economische afstanden meer in overeenstemming zullen worden gebracht met de geografische afstanden. Niet dat de oriëntatie op de Randstad snel tot het verleden zal behoren, maar wel dat meer dan tot voor kort de bovengenoemde steden in Duitsland en België belangrijke economische en culturele oriëntatiepunten gaan worden. Men ziet dit in Maastricht, maar gelijksoortige ontwikkelingen vinden plaats in steden als Enschede en Hengelo en Eindhoven en Breda. In het gebied tussen Antwerpen en Rotterdam wordt momenteel zelfs voorzichtig gesproken van de ontwikkeling van de Rijn-Schelde-Delta. In de literatuur is deze groei naar grensoverschrijdende samenwerking inmiddels gemunt als het ontstaan van euregio's. Deze euregio's hebben weinig van doen met het klassieke achterstellingsbeleid. Het gaat veeleer om het stimuleren van kansrijke grensoverschrijdende initiatieven. Voor Maastricht betekent dat in zekere zin terugkeer naar herstel van oude verhoudingen en banden. Het is historisch gezien nog betrekkelijk recent dat de provincie Limburg een hechte verbintenis heeft met het Koninkrijk der Nederlanden. Nog midden vorige eeuw was men er zowel in Limburg als in Den Haag niet helemaal uit of Limburg nu bij het Koninkrijk moest blijven of zich beter zou kunnen aansluiten bij de Duitse statenbond. Restanten van deze langdurige oriëntatie van Limburg op de grensgebieden in Duitsland en België treft men nog dagelijks aan. Toch heeft de integratie-politiek van Limburg in het verband van het Koninkrijk diepe sporen getrokken. De oriëntatie op de Randstad is in velerlei opzicht een gegeven. De traditioneel aanwezige talenkennis van het Duits en het Frans is sterk verminderd en de bestuurlijke samenwerking in de zich ontwikkelende euregio stelt nog niet veel voor. De Rijksuniversiteit Limburg zal ondertussen wel hebben in te spelen op deze nieuwe ontwikkeling. Uitbreiding van de universiteit met een faculteit voor exacte- en natuurwetenschappen zit er bijvoorbeeld niet in, omdat er vlak over de grens in Duitsland voldoende universitair onderwijs op die terreinen voorhanden is. Let wel, het is het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen in Den Haag dat dit soort argumenten ter motivering van zijn besluiten terzake hanteert.

Wat doet de RL intussen in euregionaal verband? Veel, maar toch nog te weinig. Er wordt nu gewerkt aan een in het universitaire onderwijs ingebedde scholing op het gebied van de moderne talen. Er zijn incidentele samenwerkingsverbanden met universitaire instellingen in de zich ontwikkelende euregio e.d. Toch loopt het met de internationalisering van de RL nog niet de vaart die het zou moeten lopen. Het aantal studenten dat hier studeert afkomstig van buitenlandse instellingen is nog steeds niet groot, en ook de RL student is over het algemeen nog niet gewend om een deel van zijn curriculum te doen aan een buitenlandse instelling van universitair onderwijs. Een hotel voor buitenlandse studenten en docenten is er nog niet en ook het onderwijs wordt over het algemeen nog uitsluitend in het Nederlands gegeven. Scripties en werkstukken worden doorgaans opgesteld in de landstaal. Dat is jammer, want de RL pakt daardoor unieke kansen te langzaam op. In een stad die zich graag laat vlijen met het epitheton "balcon van Europa", zou dat niet mogen gebeuren. In de komende jaren zal de RL een krachtig internationaliseringsbeleid moeten voeren in de voorwaardenscheppende sfeer en door wijziging van de onderwijsprogramma's. Het zal heel gewoon moeten zijn voor de student om een deel van het onderwijs te volgen aan een buitenlandse instelling en een deel van het onderwijs aan de eigen instelling in een van de moderne talen. De mogelijkheden liggen hier letterlijk naast de deur. Dus als het ergens moet kunnen is het hier. Zelfs zal ik er geen bijdrage meer aan leveren. Per 1 december aanstaande verlaat ik het CES om elders mijn geluk te beproeven.

Pim Fortuyn

Geen extra geld voor hoger onderwijs in regeerakkoord

'Er is geen reden om meer geld uit te trekken voor het hoger onderwijs', zo heet het in het concept-regeerakkoord dat informateur Lubbers met de onderhandelaren van CDA en PvdA is overeengekomen. Zowel de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU), als de Landelijke Studenten Vakbond (LSVB) zijn daardoor zeer teleurgesteld.

In het concept-regeerakkoord dat informateur Lubbers heeft voorgelegd aan de fracties van CDA en PvdA wordt 500 miljoen gulden extra uitgetrokken voor onderwijs, maar het hoger onderwijs wordt daar nadrukkelijk buiten gehouden. Het hele bedrag gaat naar het basis- en voortgezet onderwijs.

Ten aanzien van de studiefinanciering wordt de verwachting uitgesproken dat niet het hele bedrag van de eerder genomen bezuinigingsmaatregelen (350 miljoen gulden) ook daadwerkelijk wordt gehaald. Dat komt onder meer door het voornemen van CDA en PvdA om de OV-jaarkaart voor beursstudenten in te voeren, zonder dat daaraan een bezuiniging wordt gekoppeld. Het basis- en voortgezet onderwijs worden nadrukkelijk in bescherming genomen tegen dergelijke tegenvallers op de studiefinanciering, maar het hoger onderwijs juist niet.

Privatisering

Wat studiefinanciering verder aangaat, is het concept-regeerakkoord 'minder pessimistisch' over de haalbaarheid van een besparing van 300 miljoen gulden via de privatisering van de studieleningen. Deze privatisering verkeert nog in een voorbereidende fase - zie het recente rapport van Van der Zwan en Le Blanc - en hoeft pas vanaf 1991 geld op te leveren.

Volgens voorzitter ir. P. van der Schans van de VSNU is het onbegrijpelijk dat de bescherming tegen tegenvallers op studiefinanciering beperkt blijft tot het basis- en voortgezet onderwijs. Er wordt op grote besparingen voor studiefinanciering gerekend, zonder dat er overeenstemming bestaat over de inhoud van de maatregelen.

Al met al is Van der Schans zeer teleurgesteld over de inhoud van het concept-regeerakkoord, zo zei hij dinsdag. Vorige week heeft de VSNU in het overleg met het ministerie van onderwijs en wetenschappen aangegeven dat er in de onderwijsbegroting sprake is van een

'onderfinanciering' van de universiteiten, die in 1990 neerkomt op ongeveer 250 miljoen gulden. Van der Schans meent dat dit een onaanvaardbare situatie is.

OV-jaarkaart

De LSVB heeft dinsdag eveneens laten weten teleurgesteld te zijn over de aandacht voor het hoger onderwijs in het concept-regeerakkoord. Dater geen extra geld is uitgetrokken vervult de organisatie met grote zorg. 'De LSVB had van een nieuw kabinet meer zorg voor de kwaliteit en de toegankelijkheid van het hoger onderwijs verwacht.' Overigens is de bond verheugd dat de invoering van de OV-jaarkaart niet een verplichtend karakter meer zal hebben. De financiering van de kaart mag echter niet uit de huidige budgetten voor de universiteiten en hogescholen worden gehaald, aldus de LSVB.

Als bijlage bij het concept-regeerakkoord is overigens een gevoegd van het Sociaal en Cultureel Planbureau aan de informateur. In die brief constateert het SCP dat PvdA en CDA in hun verkiezingsprogramma's samen vier beleidsvoornemens hadden ten aanzien van het hoger onderwijs. Het gaat om overheidsfinanciering van tweede-fase-opleidingen (PvdA), Om-, her- en bijscholing van onderwijsgevenden (PvdA), Verhoging van het rendement (CDA en PvdA) en Maatregelen studiefinanciering (CDA en PvdA). Het CDA noemt geen bedragen, maar lijkt een vermindering van de middelen na te streven. De PvdA wilde wel extra geld uittrekken voor studiefinanciering (120 miljoen), maar gokte tevens op een doelmatigheidswinst ten bedrage van 200 miljoen gulden.

Hieruit concludeert het SCP dat voor de realisatie van deze beleidsvoornemens geen verhoging van de middelen nodig is. 'Zij kunnen juist omlaag,' aldus de brief.

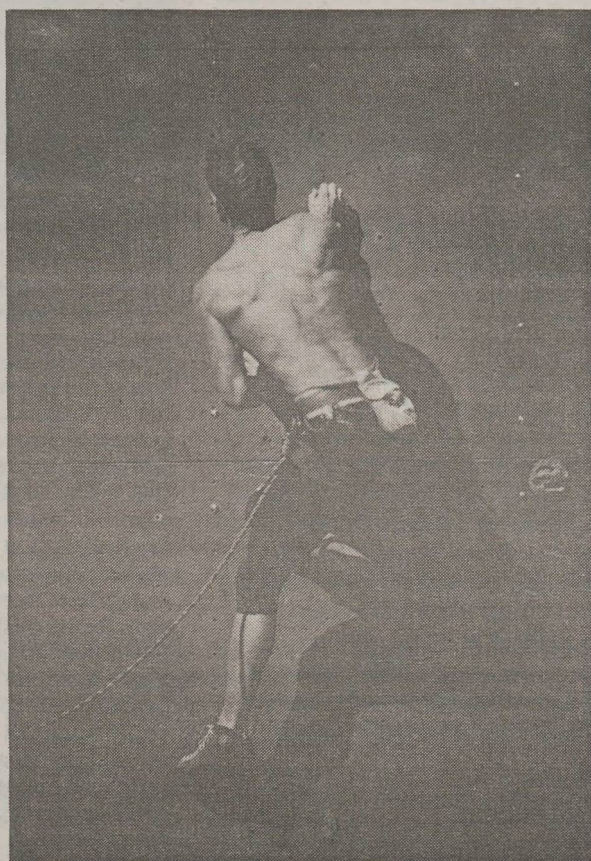
Jos Dohmen/HOP

NWO installeert tien 'pioniers'

De Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) zal op woensdag 25 oktober tien Nederlandse onderzoekers installeren als 'pionier'. Pionier staat voor Pensoonsgerichte impuls voor onderzoeksgroepen met nieuwe ideeën voor excellente research. Het Pionier-programma is bedoeld om uitmuntende onderzoekers, die baanbrekend werk verrichten, de kans te bieden een eigen onderzoeksgroep te formeren. Per groep stelt NWO maximaal 2,5 mil-

joen gulden over een periode van vijf jaar beschikbaar. Na afloop van die periode dient de universiteit waar de groep werkt de subsidie over te nemen. NWO zal het geld dan opnieuw inzetten voor andere onderzoeksgroepen. Uiteindelijk zullen dat er een dertigtal moeten worden. Bij de tien eerste pioniers zit geen Maastrichtse onderzoeker.

Jos Dohmen/HOP

Climbers do it on hard rock, maar tijdens de Nederlandse studentenkampioenschappen, die vorige week in de Dominicanerkerk werden gehouden, moesten de deelnemers het nog op een houten wand doen (foto Franco Gori)

MaasSAC krijgt muur bij gebrek aan berg

De berggeiten van de Maastrichtse Studenten Alpen Club (MaasSAC) krijgen een nieuwe oefenmuur op sportcomplex Dousberg. Het u-vormige gevaarte wordt volgens een gloednieuwe methode gebouwd met bakstenen en lijm.

MaasSAC keek al langer uit naar een nieuwe oefenmuur, maar de prijs van een dergelijk bouwwerk -zeventigduizend gulden- bleek te hoog voor de ervaren klimmers. Voorzitter Gerda op het Veld: "Een dergelijk bedrag is door een vereniging als de onze niet op te hoesten. Sponsoring kan dan uitkomst bieden. Via relaties van bestuursleden zijn we onder andere in contact gekomen met baksteenfabrikanten die graag hun product wilden promoten". In totaal dragen een twintigtal sponsors bij aan de bouw. Het opvallendste aan de muur is dat de bakstenen door lijm in plaats van cement bij elkaar worden gehouden. De lijm wordt met behulp van een lijmpistool op de bakstenen geschoten.

Volgens Gerda Op het Veld hoeft nie-

mand bang te zijn dat de muur in mekaar dondert: "Het is een zeer stevige muur. Bij TNO heeft men experimenten met een proefopstelling gedaan. Die verliepen goed. De muur levert dus geen gevaar voor de klimmers op. Er zitten zelfs uitstulpingen en verplaatsbare grepen op. Zokunnen er makkelijkere en moeilijkere klimmen gemaakt worden".

De bouw van de muur op Dousberg, die aanvankelijk gepland was voor dit najaar, is uitgesteld tot begin volgend jaar. De reden daarvoor is dat de ontwikkeling van het lijmpistool een behoorlijke vertraging heeft opgelopen. Overigens zal de bouw van de muur, begin maart, waarschijnlijk gadeslagen worden door Bewegingswetenschappers van de RL. Op het Veld: "Er zal dan gelet worden op het bewegingspatroon van de bouwvakkers. Door dat lijmpistool maken ze andere bewegingen, dan wanneer er met troffels gewerkt zou worden".

Jean Dohmen

Open Universiteit krijgt 2 miljoen voor onderzoek van onderwijs

De Open Universiteit (OU) krijgt van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen een subsidie van jaarlijks twee miljoen gulden voor onderzoek op het gebied van de onderwijstechnologie. Drs. K.W. Buck, voorzitter van het college van bestuur van de OU, verwacht dat zijn instituut dankzij deze subsidie kan uitgroeien tot een van de landelijke zwaartepunten voor onderwijstechnologisch onderzoek. Voorwaarde voor de subsidieverlening is dat de Open Universiteit in overleg met andere instellingen voor hoger onderwijs een gezamenlijk onderzoeksplan moet opstellen.

Binnen de Open Universiteit is er al veel expertise in huis op het terrein van nieuwe media in het hoger onderwijs. Het gaat bijvoorbeeld om hulpmiddelen als

interactieve video, cd-rom en intelligente kennissystemen. Buck heeft niettemin enige reserve bij de mogelijke ontwikkeling van onderwijstechnologische vernieuwingen. Die mogen niet ten koste gaan van de hoofdtaak van de Open Universiteit: het tijdig beschikbaar stellen van nieuwe cursussen, zodat de eerste studenten in 1992 kunnen afstuderen. "Desnoods onder uitsluiting van al het andere blijft dat voor de komende jaren de primaire taak van de Open Universiteit. De instelling zal uiterst selectief moeten zijn bij het aangaan van nieuwe verplichtingen, hoe veelbelovend en uitdagend allerlei ontwikkelingen ook zijn", aldus Buck.

Emely Nobis

à point

"Het kan mij niet schelen wie het meeste au roept. Dat zijn geluiden uit de keuken. Die dringen niet door in het restaurant waar het gerecht geserveerd wordt." Deze reactie van D66-leider Van Mierlo op de compromissen tussen het CDA en de Partij van de Arbeid over het regeerakkoord, is een culinaire metafoor die in de Nederlandse politiek fris opvalt tussen de belegde koekjes van eigen deeg, de hete brij waaromheen gedraaid wordt de soep die - enfin, u weet het wel. De Van Mierlo een nieuwheid invoert, wekt niet zoveel verbazing. Veel verrassender is het dat Deetman, u weet wel, die onafgestofte boekhouder, die iedere ochtend een kunstgebit inzet dat speciaal gemodelleerd is om zijn lippen in een permanent star en onoprecht dolfinenlachje te krullen, als uitvinder van een nieuwe politiek-culinaire techniek te boek is komen staan: de kaasschaafmethode. Die houdt in dat men bij bezuinigingen in het academisch onderwijs op alles evenveel moet korten. Hij moet hebben gedacht dat voor een minister intelligentie zo'n schaars goed is, dat men het niet aan iets onbelangrijks als nadenken over prioriteiten moet verspillen. Zelfs zijn eigen CDA, een partij die zo gewend is de blik op het hiernamaals te richten dat zij beslissingen het liefst voor zich uitschuift - denk aan de wetgeving over abortus en euthanasie - werd dat teveel; het besloot dat deze man na zeven jaar oefenen met de kaasschaaf nu in staat moest worden geacht een hamer te hanteren.

Nu de Partij van de Arbeid op het punt staat met het CDA te gaan regeren, laat zij weinig onvriendelijks over de aanstaande coalitiepartner horen. Zo het oude verwijt dat die partij vleesch noch visch is, dood zijn? Vast niet. In ieder geval wil ik haar helpen levend te houden met een vegetarisch recept: mousses van courgettes. Was en schil een courgette, en snijd deze in plakken. Smoor die in boter, voeg een scheutje witte wijn toe. Laat helemaal gaar sudderen, en pureer de groente in de keukenmachine of door een (draai)zeef. Voeg zout en versgemalen peper toe. Wilt u de mousses mooi presenteren, serveer haar dan in ovale porties die u vormt tussen twee eetlepels, of in bolletjes die u met een ijsschep maakt. Garneer die met figuurtjes die u uit de courgetteschil snijdt en in drie minuten boven kokend water gaar stoomt.

Aardappelomeletten met rode paprika passen hier goed bij. Breek per omelette een of twee eieren in een kom. Voeg twee opgehoopte eetlepels geraspte aardappel en evenveel in blokjes gesneden rode paprika toe. Meng dit met peper, zout, een snufje cayennepeper en andere kruiden zoals basilicum of rozemarijn. Spreid het mengsel uit in een koekpan van 20 centimeter, bak het in ruim boter in vijf minuten per kant gaar. Keren doet u met behulp van een bord. Reken op minstens twee omeletten per persoon, want ze zijn heel erg lekker. U kunt ook een lepel slagroom of crème fraîche aan het mengsel toevoegen. Dat geval zet u deze gang natuurlijk in de rooms-rode coalitie op het menu.

© August Magirus

LSVB TEGEN PRIVATISERING VAN STUDIELENINGEN

De Landelijke Studenten Vakbond (LSVB) heeft verontwaardigd gereageerd op het advies van de commissie Van der Zwan/Le Blanc over de privatisering van de studieleningen. De LSBV vindt dat de voorstellen in het advies de toegankelijkheid van het hoger onderwijs zullen aantasten omdat studerende met een enorme verhoging van de studieschulden worden geconfronteerd.

In hun advies van vrijdag 13 oktober komen prof.dr. A. van der Zwan en dr. L. Le Blanc tot de conclusie dat het verstrekken van studieleningen geen overheidstaak hoeft te zijn. Zij zien voldoende belangstelling bij banken, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen om tot privatisering over te gaan.

Arie van der Zwan: Student moet afweging maken tussen investering en verwacht rendement

van de leningensom in een fonds moeten storten waarmee het draagkrachtrisico kan worden afgedekt. De Informatiseringsbank blijft de instantie die beslist over de toekenning van beurzen en zal ook verantwoordelijk zijn voor de controle op de financiële positie van debiteuren. De Verstrekkers van de leningen krijgen alleen een toekenning uit het draagkrachtfonds als de Informatiseringsbank die controle heeft uitgevoerd. De rente op de studieleningen moet volgens de commissie aan een plafond worden gebonden van 1,5 procent boven het geïndexeerde rendement op staatsleningen. Sommige financiële instellingen zouden zelfs bereid zijn om met een lagere rente genoegen te nemen met het oog op de toekomstige klantenwerving. Wat de aflossing van de studieschuld betreft, wil de commissie het huidige systeem handhaven van een schuldopbouwperiode, een rustperiode en een aflossingstijd. De debiteuren hoeven per jaar niet meer af te lossen dan hun draagkracht toestaat. Als zij in een bepaald jaar niet kunnen aflossen, schuift de betalingsverplichting door naar volgende jaren. Na verloop van 15 jaar worden restschulden uit het fonds betaald als de draagkracht van de debiteur te gering is. De commissie Van der Zwan/Le Blanc heeft ook een blik geworpen op het systeem van de aanvullende beurzen, omdat Deetman had gevraagd of die niet in leningen konden worden omgezet. Het voorlopige oordeel van de commissie is dat de aanvullende beurs in ieder niet mag vervallen voor leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs. Zij hebben immers nauwelijks vooruitzichten op een inkomen dat voldoende is om een aanzienlijk hogere schuld terug te betalen. Voor het hoger onderwijs is het schrappen van de aanvullende beurs misschien wel mogelijk, maar dat moet eerst maar eens worden onderzocht. De kans dat de aanvullende beurs in het hoger onderwijs verdwijnt is een van de redenen voor de verontwaardigde reactie die de LSBV heeft gegeven. Maar het kernpunt van de kritiek is toch wel dat de overheid haar eigen verantwoordelijkheid probeert te ontlopen door de studieleningen in handen van banken en andere instellingen te geven. Hieruit blijkt volgens de LSBV dat de overheid niet meer beoogt dan 'een botte bezuiniging van driehonderd miljoen gulden'.

met zich meebrengt. Het risico dat een lener na voltooiing of beëindiging van de studie niet kan terugbetalen, zal dus door de overheid gedragen moeten worden. De vaststelling van de omvang van dit risico (draagkrachtrisico of sociaal risico genaamd) van een van de grootste struikelblokken bij eerdere pogingen om tot privatisering te komen. Ook Van der Zwan en Le Blanc hebben dit probleem niet kunnen oplossen omdat er teveel onzekerheden over bestaan. In hun advies geven zij wel aan wat de bestuurlijke opzet zou kunnen zijn van een geprivatiseerd stelsel, maar niet de bijbehorende financiële uitwerking. Dat laatste vergt nader onderzoek.

Volgens de adviseurs moet de regering een zelfstandig bestuursorgaan oprichten, bij voorkeur een stichting, die aan de hand van nader onderzoek tot een stapsgewijze privatisering komt. Zo'n Stichting Bestuur Studieleningen zou eerst de verwachtingen van de commissie moeten controleren of een voor alle betrokkenen aanvaardbare privatisering uitvoerbaar is. Daarna zou deze stichting gedurende een overgangperiode via de Informatiseringsbank leningen kunnen gaan verstrekken, waarvoor zij zelf fondsen aantrekt in de financiële wereld. Pas in een laatste fase dient de privatisering in de wet te worden vastgelegd. Financiers die daar belangstelling voor hebben, zouden dan een concessie krijgen om rechtstreeks leningen aan studenten te verstrekken tegen een vastgesteld tarief.

De overheid zou bij privatisering jaarlijks een nog nader te bepalen percentage

Pleidooi voor Max Havelaar-koffie

Als het aan de Stuurgroep Midden Amerika ligt, gaat de universiteit voortaan 'zuivere koffie' van Max Havelaar drinken. Het gaat namelijk niet zo goed met de verkoop van het product. Door het inzakken van de koffieprijzen op de wereldmarkt dreigt het initiatief kopje onder te gaan. Reden voor de Stuurgroep om consumenten en de grootverbruiker RL op te roepen over te schakelen op de koffieboer-vriendelijke bonen.

Koffie met het keurmerk 'zuivere koffie' van de Stichting Max Havelaar bestaat sinds november vorig jaar. Het verschil met 'gewone' koffie zit hem daarin, dat Max Havelaar koffie rechtstreeks van de -veelal arme- koffieboeren wordt betrokken, en niet van tussenhandelaren, zoals dat bij andere koffiemerken het geval is. Dat levert de koffieboer een fors voordeel op: door met Havelaar in zee te gaan krijgt hij twee maal zoveel voor zijn bonen als zijn collega's die wel met tussenhandelaren zaken doen. Verder garandeert Max Havelaar een minimumprijs voor de koffie die hij afneemt.

Maar als gevolg van de recente scherpe prijsdalingen op de wereldmarkt is die garantiëprijs een flink stuk boven de werkelijke prijs komen te liggen. Dat leidt ertoe dat de prijs van een pak Max Havelaar koffie beduidend hoger is geworden dan die van een pak andere koffie. Zo kost een pak Max Havelaar bij Vroom en Dreesmann momenteel f3,65, terwijl een pak Douwe Egberts na de laatste prijsdaling nog maar f2,69 kost.

De Stuurgroep Midden Amerika vreest dat Max Havelaar de ongelijke strijd niet lang vol zal kunnen houden. Daarom stelt ze voor dat de RL, als grootverbruiker, overschakelt op 'zuivere koffie'. Het gaat daarbij om grote hoeveelheden: het interne- en kantineverbruik van koffie in het Jezuïetenklooster aan de Tongersestraat bedraagt al ongeveer 4800 kilogram, goed voor tweehonderd tussendertig gulden per jaar. Wanneer het overschakelen op Max Havelaar omwille van contracten met andere koffiemerken niet meteen mocht lukken, hoopt de Stuurgroep dat medewerkers van de RL zoveel mogelijk zelf Max Havelaar gaan drinken. Yves Maris van de Dienst Civiele Zaken heeft er een zwaar hoofd in: "In het verleden hebben we Max Havelaar naast andere merken aangeboden, maar toen bleek dat men die koffie niet nam omdat hij duurder was".

Tijdens de actieweek 'Honger hoeft niet', die van 7 tot 16 oktober is gehouden, heeft de Stuurgroep reclame gemaakt voor haar favoriete product. Harmen van de Wilt, een van de leden van de Stuurgroep daarover: "Tijdens de actieweek is geprobeerd zoveel mogelijk ruchtbaarheid aan Max Havelaar koffie te geven. Concrete stappen om het gebruik ervan op universitair niveau te stimuleren zijn nu nog niet genomen. Daarvoor gaan we wel nog plannen uitwerken. Dit was een eerste aanzet".

Jean Dohmen

Voorschotregeling voor studenten met weigerachtige ouders

Er komt een voorschotregeling voor studenten van 18 tot 21 jaar wier ouders weigeren bij te dragen in de kosten van studie en levensonderhoud. Volgens de Landelijke Studenten Vakbond (LSVB) is dat een 'positief gebaar' van de minister van onderwijs.

De voorschotregeling is afgelopen maandag in de studentenkamer toegezegd door de directeur-generaal voor het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, dr. ir. B. Okkerse. De studentenkamer is het georganiseerd overleg tussen het ministerie van onderwijs en de studenten.

Bij de Informatiseringsbank zijn 800 studerende bekend die in aanmerking kunnen komen voor de voorschotregeling. De huidige regeling voor toepassing van de 'hardheidsclausule' op grond van weigerachtigheid in de Wet Studiefinanciering maakt onderscheid tussen studenten van 18 tot 21 jaar en boven 21 jaar. Studenten boven de 21 jaar kunnen onder bepaalde voorwaarden een aanvullende beurs krijgen in geval van weigerachtigheid van hun ouders. Voor studenten tussen de 18 en 21 jaar met gescheiden ouders is op dit gebied nauwelijks iets geregeld. Als de alimentatie lager is dan de norm voor de ouderlijke

bijdrage, kunnen zij geen beroep doen op een aanvullende beurs. Dat komt omdat de Wet Studiefinanciering uitgaat van een zorgplicht voor de volledige ouderbijdrage van de ouders.

Het onderscheid in leeftijd is door het College van Beroep Studiefinanciering onlangs onterecht verklaard. Daarom heeft de minister van onderwijs en wetenschappen de Tweede Kamer een voorstel tot aanpassing van de regeling voor de toepassing van de hardheidsclausule toegezonden, waarin voor de twee leeftijdsgroepen van dezelfde behandeling wordt uitgegaan. Omdat de minister demissionair is wil de Tweede Kamer het voorstel voorlopig niet bespreken. De nu aangekondigde regeling geeft aan studenten van 18 tot 21 jaar een voorschot, in afwachting van een definitieve beslissing door de Kamer. Het voorschot wordt verstrekt onder de voorwaarde dat de studenten het terugbetalen als mocht blijken dat het parlement niet met het voorstel voor een meer definitieve regeling instemt. Als de betrokken studenten na afloop van de normale procedures niet aan de criteria blijken te voldoen, moet eveneens worden terugbetaald.

Jos Dohmen/HOP

Jos Dohmen/HOP

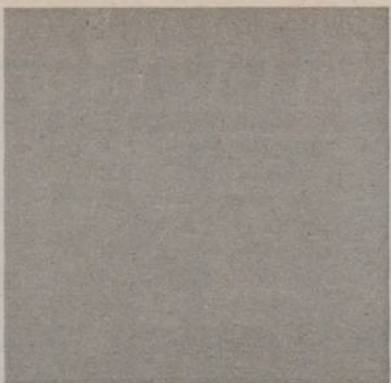
Door Bart Brouwers

Fraude

Alles wat in Nederland met een pasfoto wordt uitgegeven is fraudegevoelig. Zo ook de collegekaarten. In Nijmegen dacht men er iets op gevonden te hebben, door de kaart van een kleurtje te voorzien en hem gedeeltelijk in een plastic jasje te stoppen. Maar nee, enkele studentleden in de Universiteitsraad toonden onlangs aan, dat ook deze kaart met behulp van een vierkleuren-kopieerapparaat (tegenwoordig op elke straathoek te vinden) en een gaatjestang (voor de foto) makkelijk vervalsbaar is. De gevolgen: oneigenlijk gebruik van de sportvoorzieningen (want door niet-studenten) en fraude bij tentamens ('wie goed is in wiskunde mag het voor honderd gulden voor mij doen'). Het Nijmeegse College van Bestuur heeft nu de oplossing gevonden: de studenten krijgen acht weken de tijd om zich met collegekaart én legitimatie (een vervalst rijbewijs bijvoorbeeld) bij de studentenadministratie te melden. Wie betrouwbaar lijkt, mag zijn oude collegekaart inwisselen voor een nieuwe, waaromheen dan een volledige plastic 'sealing' is gegoten. Hetgeen geheel fraudebestendig heet te zijn. (KU-nieuws)

Fusie

Er is geen dagblad, dat er nog aandacht aan besteedt, maar in Groningen denken enkele fysici toch het definitieve bewijs gevonden te hebben voor de koude kernfusie. Het gaat om vier onderzoekers van het Kernfysisch Versneller Instituut, die er afgelopen zomer al in zijn geslaagd deuteriumkernen te laten samensmelten. De daarbij vrijkomende neutronen zouden energie opgeleverd hebben. Erg zeker zijn de wijze heren overigens nog niet van hun zaak, getuige het gekissebis over een publicatie van de gehanteerde methode. Volgens dr. H. Jonkman, een van de wetenschappers, is een publicatie reeds in voorbereiding. Volgens zijn

genwoordigers van andere, minder gevaarlijke, disciplines thuis moeten blijven. (UK)

Werk

Hoera! De werkgelegenheid voor academici stijgt! De komende jaren zullen afgestudeerden minder moeite hebben met het vinden van een baan. Tenminste, als ze niet voor Maastricht gekozen hebben als studieplaats. Want hier kun je geen econometrie of bedrijfskunde studeren, om maar eens twee van de meest hoopgevende richtingen te noemen. Technische wetenschappen scoren ook sterk de komende jaren, zo blijkt uit een onderzoek van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt uit Amsterdam. De richtingen met de slechtste perspectieven bevinden zich gelukkig evenmin in Maastricht: letteren en farmacie. (Ad Valvas)

Goed geregeld

Klaagt men in Maastricht vaak over de 'zuidelijke mentaliteit' wat betreft de organisatie van het onderwijs, in Wageningen is van dit soort klachten geen spoor te bekennen. Integendeel, men blijkt vaak verbaasd te staan over de perfecte organisatie. "Wat me hier in Wageningen zo opvalt, is dat alles zo netjes en goed geregeld alle verloopt, ondanks dat het zo massaal is. Alles op tijd, en zonder problemen", aldus een eerstejaars. "Dat ben ik van het VWO niet gewend", voegt hij eraan toe. Wat deze academische nieuwkomer ook is opgevallen, is zijn plots verkregen vrijheid. "Niemand die zegt wat je moet leren, en als je wilt is er elke avond wel wat te doen". (U-blad Wageningen)

DDR

De gespannen situatie in de DDR heeft ook haar uitwerking op de Nederlandse academische wereld. Een voor vorige week in Groningen geplande lezing van dr. Gudrun Prengel moest komen te vervallen omdat de wetenschapster geen uitreisvisum kreeg. Prengel maakte deel uit van een delegatie die op uitnodiging van het polemologisch instituut Nederland zou bezoeken. Maar blijkbaar had men thuis in Oost-Berlijn het vertrouwen verloren, dat Prengel de enig juiste polemologische visie van de DDR zou uitdragen. Onbekend is of ook verte-

Hongarije

De Wageningse landbouwuniversiteit - vanwege de groeiende milieuproblematiek door het ministerie van onderwijs geprezen als "de instelling met een uitdaging" - wil gaan samenwerken met zusterinstellingen in het Oostblok. Rector Van der Plas heeft al een geïnteresseerde universiteit gevonden: die van Gödölö in Hongarije. Van der Plas heeft in Hongarije een "grote honger naar wetenschappelijke contacten met het westen" gesignaleerd, die volgens hem ook kunnen leiden tot economische contacten. Het feit dat het niveau van de universiteit lager ligt dan die van Wageningen acht Van der Plas geen bezwaar voor een succesvolle samenwerking. (U-blad Wageningen)

Goedkoper

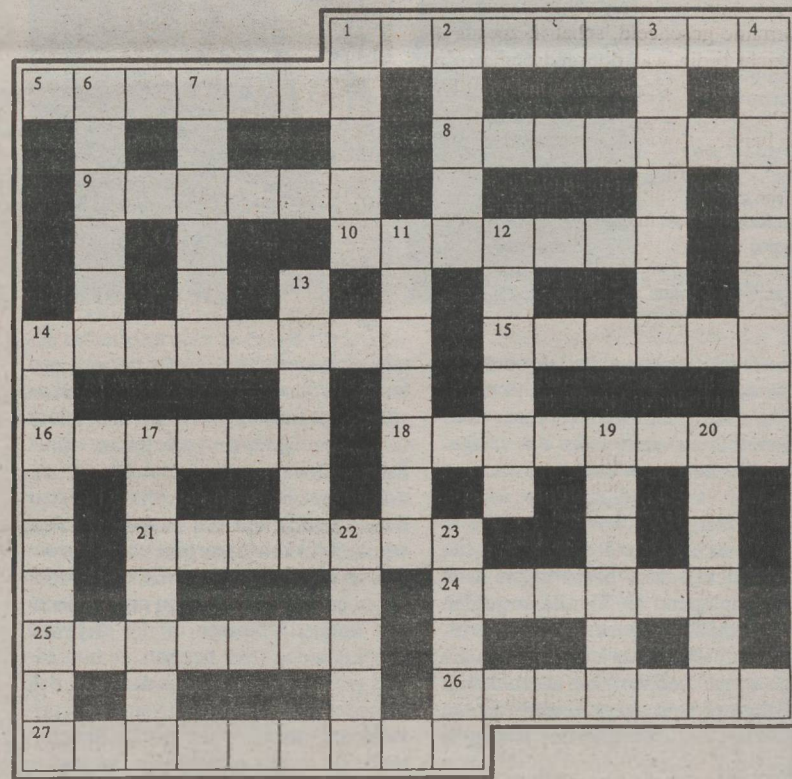
Promoveren wordt goedkoper in Leiden. Het college van dekanen heeft daartoe een plan opgesteld, om zodoende het toch al schamele inkomen van de aio's wat minder te belasten. Kern van het plan is een reductie van het aantal proefschriften dat een promovendus bij de pedel moet afleveren. Op dit moment moeten voor een promotie bij de meeste faculteiten nog 75 exemplaren worden overhandigd. De dekanen willen dat aantal fors terugschroeven. (Mare)

Kouwetenendokter

Een wonderlijker pseudoniem heb ik nooit gezien. Begin december 1942 publiceerde de in Maastricht geboren Theo J. van der Wal in het ondergrondse tijdschrift *Lichting* een verhaal onder de schuilnaam $r = 0.530 \text{ n } \text{\AA}$, de wiskundige formule voor de straal van het waterstofatoom. Van der Wals verhaal heette 'Het vuur' en gaf, volgens Piet Calis, in zijn recente dissertatie over schrijvers en tijdschriften tussen 1941 en 1945, 'een scherp psychologisch portret van een zoon die rebelleert tegen zijn vader'. In Calis' studie, *Het ondergronds verwachten*, wordt geciteerd uit een brief van Theo van der Wal: 'De formule van de straal van het waterstofatoom heb ik gekozen doordat ik afwist (via Duitse immigranten al sinds 1939) van de pogingen in de V.S., Duitsland en trouwens ook Rusland om de zonne-energie, de kernenergie dus, om te zetten in wapens.' Op de achtergrond speelt, denk ik, de Prometheus-mythe een rol: het verhaal van de Titaan die Zeus, vader van goden en mensen het vuur afhandig wist te maken en zo de mensheid een machtig wapen voor haar verdere ontwikkeling in handen speelde. Van der Wal werd in mei 1943 door de SD gearresteerd. Bij zijn verhoor kwam natuurlijk ook zijn pseudoniem ter sprake, dat door de Kriminalsekretär Viebahn een 'komische Formel' werd genoemd. Van der Wal in zijn brief aan Calis: 'Ik gaf wel toe dat het verhaal door mij was geschreven; tenslotte was het niet politiek, tenzij men het symbolisch wil verklaren: haat tegen de vader en dus tegen het gezag. Een uitleg van de "komische Formel" was me te link: zou ik misschien wat afweten van militaire geheimen?'

Het is een op zichzelf misschien weinig betekend detail uit Calis' 'wetenschappelijke proeve op het gebied van de Letteren' (zoals de dissertatie in haar ondertitel heet: naar ik aanneem om de door sommigen, en ook door mij, betreunde beknotting van het 'doctor in de Letteren', 'doctor in de Geneeskunde' tot eenvoudigweg 'doctor' aan deze of gene universiteit enigszins te compenseren). Maar het is tegelijkertijd ook een kleine indicatie voor het paradoxale, literaire maar vooral toch dichterlijke, verlangen naar een heldere, zuivere, liefst 'woordloze' taal. Anders dan het Duitse 'Sprache', het Engelse 'language' en het Franse 'langue' is ons woord 'taal', net als 'vertellen', etymologisch verwant aan 'getal', het Duitse 'Zahl'. In een artikel over dichtkunst en natuurwetenschap heeft H.B.G. Casimir enkele jaren geleden een loflied op de wiskunde geciteerd, dat ik hier in zijn eigen vertaling graag nog eens overschrijf. Het werd geschreven door de Noorse dichter Bjornson: "Onwrikbaar als de tijd is het weten der getallen. Hun vlechtwerk is in eeuwig morgenlicht. Reiner dan de sneeuw, fijner dan de lucht, maar sterker dan de wereld, die ze wegen zonder schalen en belichten zonder stralen."

Wiel Kusters

crypto 1 speciaal limburg-RL-accent.

\horizontaal:

1. kloosterling die een berg informatie verschaft (9) 5. hard studeren met kinderspeelgoed (7) 8. lengtemaat voor het meten van een rijk (7) 9. promotie-lichtkrans (6). 10. in beweging treden (7) 14. academische vooruitgang van een pion (8) 15. schappelijke beroepen in het onderwijs (6) 16. met Lego kreeg vader het aantal afdrucken (6) 18. filmverhaal waarmee hij afstudeert (8) 21. engerd van staal (7). 24. met veel drukte ging de bal achterover (6) 25. hij leert in een tent, dus komt die titel wel ... (7) 26. wat zijn die pooldieren toch altijd onrustig! (7) 27. een noot vrijgevig prijzen, dat moet je maar schikken! (9)

\verticaal:

1. het komt niet gelegen dat je met dit document geen stap verder mag (5) 2. heeft een kleurtje tegoed in slechte tijden (5) 3. kalm aan met dat jaarverslag! (7) 4. verhoor dat een belletje doet rinkelen (9) 6. leest studenten de les (6) 7. samengevat: je neemt een snelle omweg! (6) 11. zonder de lage luchtdruk ontstaat morele dwang (7) 12. keerzijde van een colbert (6) 13. die verdraaide Deet zit telkens tussen de nazi's! (6) 14. in een vakgroep kan een beroeps sores geven (9) 17. dit landsdeel heeft al anderhalve eeuw twee nationaliteiten (7) 19. optocht die voor een paardje een pronkstuk is (6) 20. rijk worden onze topvoetballers daar (6) 22. deze lesgever keert terug van een vervelende universiteit in het oosten des lands (5) 23. maak van het raamkozijn een druif! (5)

Oplossingen binnen 14 dagen na het verschijnen van dit blad sturen naar redactie Observant, Bouillonstraat 3. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een boekenbon van 25 gulden verloot.

samenstellers: Harm Bakker, Luc van Leeuwen & Hans Henseler, vakgroep informatica, FdAW.

Cosa di Franco

De jeugd van het Sint Servaasbolwerk

Hans van Mierlo in proefschrift: Nederland krijgt zelden het kabinet dat het wil

'KIEZER MOET ONBETROUWBAAR COALITIEGEDRAG AFSTRAFFEN'

Als Hans van Mierlo zijn literatuur had bijgehouden was hij niet eens begonnen aan de vermetele poging om aan te schuiven bij een CDA-PvdA kabinet. Dan had hij bij voorbaat al begrepen in een kansloze positie te verkeren. We hebben het over de 'echte' Van Mierlo, H.A.F.M.O. dus, de politicus, en niet over de jonge doctor met dezelfde achternaam die onlangs te Rotterdam promoveerde op een vervaarlijk ogend proefschrift over de Nederlandse politiek: "Spatial analysis of electoral competition. Demand and supply of economic policy in representative democracy, the Netherlands 1946-1982" heet het.

D66-leider Van Mierlo had "The theory of political coalitions" van de Amerikaan W.H. Riker moeten lezen, of desnoods het artikel waarin zijn geleerde naamgenoot een onderdeelje van die theorie voor het volk verklaarde. Vooral de hypothese van de 'minimaal winnende coalitie' had verhelderend kunnen werken. Zijn opponent Lubbers kende hem blijkbaar uit het hoofd.

"Deze hypothese houdt in, dat partijen geen coalitie zullen sluiten die uit meer partners bestaat dan (...) noodzakelijk is om een absolute meerderheid te behalen. De bijdrage van een additionele partij valt immers in het niet tegenover de kosten van nog meer compromisvorming die voor de andere partners door toetreding ontstaan. De interne cohesie komt dan onder grote druk te staan."

Dat had dus wel een weekje of twee in de formatie gescheeld, schat ik zo, als dit inzicht tijdig was doorgedrongen. Zou de rest van de ideeënwereld van politicooloog/bestuurkundige Van Mierlo ook zo handzaam van toepassing zijn op de concrete politiek? En wat is dat eigenlijk voor gedachtengoed?

De kersverse jonge doctor is, kort en dus ongenueanceerd gezegd, aanhanger van die benadering in de politicologie die meent de politiek met het instrumentarium van de economische wetenschap te kunnen verklaren.

Nutsmaximalisatie

Van Mierlo, die universitair hoofddocent openbare financiën is bij de economische faculteit in Maastricht en zich tegenwoordig 'bestuurseconoom' noemt, baseerde het artikel op de bevindingen van zijn dissertatie.

Een paar elementen van zijn aanpak zijn in het citaat te herkennen: mensen en partijen handelen rationeel, en wel zo dat ze maximaal rendement uit een gegeven situatie trachten te halen; 'kosten' worden afgewogen tegenover baten.

Inderdaad, dat is een economische benadering van de politiek, ook wel de theorie van 'public choice' genoemd. Vandaar het gebruik van begrippen als nutsmaximalisatie, vraag en aanbod, concurrentie, verdeling van de schaarste, consumenten en producenten, die op hun beurt in verband worden gebracht met zaken als democratie, beleid, politieke partijen en kiezers.

Dat lijkt een kille manier van omgaan met iets dat toch eeuwenlang beschouwd is als het domein van hooggestemde idealen. Politieke wetenschap, dat ging vroeger nog over de vraag hoe de staat het beste bestuurd kan worden, wat de meest rechtvaardige bestuursvorm is, of het volk mee kan praten en zo ja hoe. Dus niet alleen over zoiets ordinairs als de kwestie hoe de partijen het beste kunnen 'concurreren' op de 'kiezersmarkt'.

Het zij zo, de politicologie heeft het terrein van de idealen, en daarmee van de politiek zelf, voor een deel de rug toege draaid, of op zijn minst anders geformu-

Hans van Mierlo: de politiek verklaard met het instrumentarium van de economische wetenschap

leerd, om daarvoor in de plaats de nuchtere analyse te omarmen. Toch is het een misvatting om te denken dat alle normatieve elementen uit dit soort nieuwe theorieën verdwenen zijn. Van Mierlo heeft zich in zijn dissertatie weliswaar laten leiden door een nette wetenschappelijke vraagstelling: hoe zit het nu eigenlijk met de invloed van kiezers op het beleid, maar daarachter schuilt voor hem een ander probleem: zit het wel goed met de invloed van de kiezers? Hebben ze werkelijk iets in de melk te brokken, of doen partijen (binnen zekere grenzen uiteraard) gewoon waar ze zin in hebben? De wetenschappelijke vragen beantwoordt hij in zijn proefschrift, de normatieve in de vraaggesprekjes daaromheen.

Consumentensoevereiniteit

Om te voorkomen dat het onderzoek in overloze uitwijdingen verviel moest Van Mierlo beperkingen inbouwen. Allereerst een geografische: Nederland; en een temporele: de na-oorlogse periode, van 1946 tot 1982. De vraag of de partijen doen wat ze aan de kiezers beloven diende eveneens tot handzame pro-

porties te worden teruggebracht. De partijen, dat zijn de grote drie geworden: PvdA, CDA, en VVD. De beloftes betreffen uitsluitend de economische politiek, want dat is een duidelijk en belangrijk beleidsveld, waarop bovendien al meer empirisch onderzoek is verricht.

Het belangrijkste begrippenpaar in de "ruimtelijke (spatial) analyse" is dat van de kiezer versus de politicus. Zij staan tegenover elkaar als klant en ondernemer: kiezers zijn 'rationele nutsmaximaliseerders', die hun stem geven aan die politicus die hun 'welvaartspositie' belooft te verbeteren; politici zijn 'rationele stemmenmaximaliseerders', die precies dat beleid beloven dat het meeste stemmen trekt. Samen bevinden zij zich in een denkbeeldige meerdimensionale 'politieke ruimte', waarin zij bepaalde posities innemen. Waar zij het dichtst bij elkaar komen, wordt het optimum bereikt. Hoe dat precies uitvalt blijkt voor een belangrijk deel afhankelijk van het soort partijstelsel. Bij een twee-partijstelsel zoals dat in de Angelsaksische wereld gemeengoed is, is er slechts één optimum, bij een meer-partijstelsel zijn er al gauw meer.

Hoe ingewikkeld dat ook klinkt, de gevolgen zijn glashelder. Waar slechts twee partijen concurreren om de macht, zal elke politicus zo veel mogelijk toegeven aan de wensen van de kiezers. Zo niet, dan verliest hij de verkiezingen, verspeelt zijn positie en raakt uitgerangeerd. "The winner takes it all", heet het dan. In een dergelijke situatie, zegt Van Mierlo, heerst consumentensoevereiniteit: de kiezer-consument bepaalt de uitkomst van het gevecht.

Waar meer partijen in het strijdperk treden ligt de uitkomst echter veel minder vast. Daar zijn na de verkiezingen besprekingen nodig over de vraag wie met wie zal gaan regeren. De politici, de producenten (zij bieden het 'product' beleid aan) hebben een grotere vrijheid om hun eigen inzichten te volgen. Zij kunnen zich daardoor, aldus Van Mierlo, paternalistischer gedragen, tot aan "onbetrouwbaar en inconsistent coalitiegedrag" toe. Hier heerst namelijk producentensouvereiniteit.

Aan de haal

Daarmee is de uitkomst van het onderzoek naar de Nederlandse verhoudingen natuurlijk al min of meer gegeven. De kiezers mogen vinden wat ze willen, uiteindelijk gaan de partijen met de verkiezingsuitslag aan de haal en brouwen er hun eigen potje van. Invloed op de formatie-onderhandelingen heeft de kiezer niet, hij geeft zijn stem en dat is dat.

(Van Mierlo ontdekte terzijde nog wel enige interessante verschillen in opstelling van de drie partijen. Hoe rechtser, zo blijkt, hoe meer er sprake is van producentensouvereiniteit: CDA en VVD volgen, zo blijkt uit hun 'aanbod' in de verkiezingsprogramma's, veel minder de voorkeuren van hun kiezers dan de PvdA. Dat laatste, vermoedt Van Mierlo, is wellicht verklaarbaar uit een lang oppositieverleden van de socialisten, dat het relatief makkelijker maakt om de oren naar het electoraat te laten hangen.)

Dat de voorkeuren van de kiezers voor een bepaalde richting van het beleid en voor de samenstelling van het kabinet slechts bij uitzondering gehonoreerd worden, is in de jongste geschiedenis ruimschoots bewezen. Zelden strookte de uitkomst van de formatie met de mening van de meerderheid. Opinieuwonderzoek (de Nationale Kiezersonderzoeken) wees bijvoorbeeld uit dat in 1967 een centrum-linkse coalitie door de meeste kiezers werd geprefereerd. Wat kreeg men: het kabinet van de voormalig duikbootcommandant De Jong, centrum-rechts. In 1971 was diezelfde voorkeur nog sterker, maar toen verscheen de anti-revolutionaire hereboer Biesheuvel op het pluche: opnieuw centrum-rechts. Pas in 1973 werd de kiezersvoorkeur bevestigd: het kabinet Den Uyl mocht een centrum-linkse koers gaan varen. Samen met de uitkomst van 1982, toen eindelijk weer een breed gedragen voorkeur voor een centrum-rechts regering aan de dag trad die 'beloond' werd met het kabinet Lubbers, was dat de enige keer in deze hele periode dat de uitkomst van de formatie iets van doen had met de gevoelens van het kiezersvolk daaromtrent. Een magere score.

De vraag staat dus nog steeds recht overeind: hoe kunnen kiezers meer invloed krijgen op de regeringsvorming? De afgelopen decennia heeft Nederland de vruchten mogen aanschouwen van het werk van twee staatscommissies die zich over de kwestie bogen. Want dat hier een probleem ligt wordt in bredere kringen gevoeld. Maar wat de commissies Cals-Donner en later Biesheuvel ook voorstelden (gekozen (in-)formateurs, referenda) geen der voorstellen heeft het ooit gehaald. Geen wonder, zegt Van Mierlo, niet in zijn proefschrift maar in artikelen en interviews, want hoe wil je de spelregels van het systeem veranderen binnen en met behulp van de diezelfde bestaande spelregels? Dat vergt Von Münchhausen-achtige kwaliteiten. Of dit soort

oplossingen, die meer in de constitutionele sfeer liggen, werkelijk hout snijden, is dus een onbeantwoorde vraag: ze krijgen nimmer de kans om serieus te worden beproefd.

Daarover kan dan ook maar beter niet meer gezeurd worden, vindt Van Mierlo: van staatscommissies en hun "juridisch geneuzel" heeft hij zijn bekomst. Maar wat dan wel? Het allerbeste is volgens hem natuurlijk een twee-partijstelsel. Alleen daarin krijgen kiezers waar voor hun geld: wat de meeste stemmen vinden, gebeurt. En zolang dat er niet is moet die situatie maar een beetje benaderd worden, bijvoorbeeld door stembusakkoorden en blokvoering vóór de verkiezingen. Van Mierlo legt de bal vooral op de speelhelft van de kiezers. Die moeten maar eens duidelijk maken wat ze willen; die moeten het onmogelijk maken dat partijen er een "onbetrouwbaar en inconsistent coalitiegedrag" op na kunnen houden. Vooral het CDA heeft daar volgens Van Mierlo een handje van, en dus zou het wel zo aardig zijn als de PvdA en de VVD hun wederzijdse politiek van uitsluiting beëindigden en door de kiezers in staat werden gesteld om samen een regering te vormen. Nu het goed gaat met de economie zouden ze hun ideologische geschillen op dat terrein tijdelijk aan de kant kunnen zetten (er is toch genoeg om te verdelen), zodat men eens flink de schouders kan zetten onder de immateriële kwesties als euthanasie en abortus, die al jaren om een oplossing schreeuwen.

Maar ja, inmiddels lijken ook deze keer de kansen hierop verken; de kleine dromerij van Van Mierlo zal in 1989 opnieuw geen werkelijkheid worden. En een echte oplossing zou het natuurlijk ook niet zijn, althans geen bestendige. Bij volgende verkiezingen zou het gehele circus rond mogelijke coalities weer opnieuw losbarsten. Het probleem van kiezersuitspraken die over meer dan twee partijen worden verdeeld is per definitie dat de directe invloed van de kiezers op de regeringsvorming gering is. En is een tweepartijstelsel nu werkelijk zo ideaal, zo democratisch ook? Is in een land als Groot-Brittannië niet permanent bijna de helft van de bevolking uitgesloten van de politieke macht? Schieten we daar iets mee op?

Jazeker, vindt Van Mierlo, want wat democratischer is hangt af van wat je daaronder verstaat. Kiezen zonder invloed op de kleur van het kabinet acht hij minder democratisch dan het risico dat 49% van het electoraat tijdelijk buiten spel staat.

Ook een ander bezwaar tegen zijn ideeën wuift hij weg.

Het is namelijk de vraag of de Nederlandse politieke cultuur ooit in de richting van twee partijen zal koersen. Niet voor niets kent dit land bijna de hoogste partijdichtheid per inwoner op deze aarde. In Nederland wenst men niet alleen invloed op het beleid, men wenst vooral ook een stem in het parlement, een mogelijkheid om te getuigen, vertegenwoordigd te zijn. Vandaar al die christelijk-gereformeerde partijtjes, klein links, ga zo maar door. Macht zullen ze zelden krijgen, maar ze zijn er. In zo'n land, luidt de tegenwerping, zullen nooit van zijn leven al die politieke stroompjes en stromen tot twee machtige rivieren samenvloeien.

"Maar waarom niet", replicert Van Mierlo. "Kijk naar de veranderingen van de laatste twintig jaar, die enorm zijn geweest, kijk naar de televisiedemocratie, die meer en meer de overhand krijgt in navolging van de Verenigde Staten; waarom zou zoiets niet doorzetten? Waarom zou hier onmogelijk zijn wat in Amerika wel kan? Misschien niet direct een twee-partijstelsel, maar wel blokvoering voor langere termijn. Ik ben daar wel optimistisch over."

Wammes Bos

Jean Fagan Yellin's speurtocht naar de ware auteur van 'Incidents in the life of a slave girl'

DE DUISTERE GESCHIEDENIS VAN EEN SLAVENBESTAAN OPGEHELDERD

Waarom werd *Uncle Tom's Cabin* (1852) wereldberoemd en is *Incidents in the Life of a Slave Girl, Written by Herself* (1861) volkomen in de vergetelheid geraakt? Hoe is het mogelijk dat men vergat dat Harriet A. Jacobs, de zwarte activiste in de strijd tegen de slavernij, de auteur ervan was? Twee vragen die rijzen naar aanleiding van de publikatie van een nieuwe editie van het boek door Jean Fagan Yellin, hoogleraar Engelse letterkunde aan de Pace University in New York City. Vorige week woensdag hield zij op uitnodiging van de Faculteit der Algemene Wetenschappen een lezing waarin zij het verhaal achter de nieuwe editie uit de doeken deed. Zij vertelde hoe zij ontdekte dat niet de editor van het boek, de bekende blanke 'anti-slavery feminist' Lydia Maria Child, de auteur van *Incidents* is zoals steeds werd gedacht, maar de voormalige slavin Harriet Jacobs. Ze vertelde ook hoe zij jarenlang speurde naar het waarheidsgehalte van het verhaal.

Jean Fagan Yellin was een aantal maanden in Nederland om haar man, Edward Yellin, te vergezellen. Hij is fysioloog en kreeg een half sabbatical year om in Maastricht onderzoek te doen. Zelf werkte ze afgelopen jaar met een werkbeurs aan een biografie over Harriet Jacobs, die zij over een jaar hoopt te voltooien. Voor haar onderzoek heeft ze aan Maastricht niet veel gehad. Dat lag overigens niet aan het ontbreken van een volwaardige letterenfaculteit. 'Ik werk met materiaal dat zelfs in Amerika moeilijk te vinden is, laat staan in een bibliotheek in het buitenland', zegt ze. 'Ik had een grote doos met boeken en allerlei documenten zoals brieven en handschriften meegenomen en daar heb ik me de maanden dat ik hier was doorheengewerkt.' Volgende week vliegt Yellin terug naar New York, waar haar studenten wachten.

Auteurschap

Via een zijweg raakte Yellin bij *Incidents in the Life of a Slave Girl* betrok-

ken. In het kader van haar onderzoek naar Amerikaanse feministes in de strijd voor afschaffing van de slavernij, *Woman and Sisters*, dat binnenkort zal verschijnen, hield zij zich bezig met een van de prominentste vrouwen: Lydia Maria Child. Yellin: 'Aanvankelijk ging ik er net als anderen vanuit dat *Incidents* een roman was, geschreven door de op de titelpagina vermelde 'editor' Child en dat de zogenaamde 'ware auteur', wiens naam niet wordt genoemd, een literaire leek geheel te vallen binnen de negentiende-eeuwse conventie een roman te presenteren als een authentiek document, als een werk waarbij de auteur voorgaf ofwel slechts de vinder van het document te zijn ofwel de tussenpersoon die aan de hand van getuigenverklaringen een 'ware geschiedenis' optekent. *Incidents in the Life of a Slave Girl* is het verhaal in ik-vorm van een jong, zich Linda Brent noemend meisje, dat weigert de concubine te worden van haar meester, Dr. Flint. Om dat te bereiken wordt ze vrijwillig de minnares van een

andere blanke man. Van hem krijgt ze twee kinderen. Omdat ze verwacht dat haar kinderen in de toekomst door haar meester op de plantage tewerkgesteld zullen worden, zint ze op een mogelijkheid om hen vrij te krijgen. Ze loopt weg in de hoop dat Flint haar kinderen naar hun vader zal sturen, omdat Flint zelf niet voor hen wil zorgen. De vader heeft haar beloofd de kinderen later in vrijheid te stellen. Linda Brent verbergt zich in het onderkomen van haar grootmoeder. In een piepkleine ruimte onder het dak houdt ze zich zeven jaar lang schuil. Uiteindelijk weet ze naar het Noorden te ontsnappen. Later lukt het haar bovendien haar kinderen vrij te krijgen - de vader had zijn belofte niet gehouden. Yellin begon te twifelen aan het auteurschap van Child toen zij in een bibliotheek op een cataloguskaart van *Incidents* de woorden 'negro author' zag staan. Ze las de bewaard gebleven correspondentie van Child en vond daarin referenties naar Harriet Jacobs. Via de uitgevers van deze correspondentie kwam Yellin terecht bij het archief van

de universiteit van Rochester, dat tientallen brieven van Harriet Jacobs zelf bleek te bevatten. 'Daaruit blijkt onomstotelijk dat *Incidents* werd geschreven door Jacobs', zegt Yellin.

Roman of autobiografie

Nu de kwestie van het auteurschap was opgehelderd, rees er een andere vraag voor Yellin: had zij hier te maken met een roman, geschreven door een zwarte auteur, of ging het werkelijk om een authentiek document en was dit boek dus een autobiografie, een 'female slave narrative' van buitengewone aard? Via een slimme strategie kwam Yellin erachter dat het inderdaad om een autobiografie ging. Ze schreef naar verschillende archivarissen in North Carolina - waarvan ze wist dat Jacobs er gewoond moest hebben - vanuit de instelling dat *Incidents* een historische bron was. In haar brieven deed ze navraag naar een zwarte en een blanke familie, alsof het ging om personen die in de negentiende eeuw in North Carolina hadden geleefd. Haar methode had succes, ze vond de twee families die ze zocht en de precieze plaatsen waar ze hadden gewoond. Yellin is vervolgens een jaar of zeven bezig geweest met het verifiëren van de ongehoofde hoeveelheid gegevens die het boek bevat. Op een enkele geschiedenis na, die ze vooralsnog niet wist te achterhalen, is alles volgens Yellin tot in de details waar gebeurd.

In de literaire pers zijn een aantal kanttekeningen geplaatst bij de historiciteit van het boek. Volgens *Times Literary Supplement* zijn verschillende gebeurtenissen eerder te beschouwen als bijbelse en literaire conventies dan als historische feiten. Maar zelfs als dat inderdaad het geval zou zijn, zou het voor het waarheidsgehalte van *Incidents* niet veel uitmaken. Vast staat dat de voormalige slavin Harriet Jacobs haar eigen ervaringen op schrift stelde. Yellin: 'Toen Jacobs na haar vlucht in New York terecht kwam, leerde zij een aantal voorvechters voor de afschaffing van de slavernij kennen, waaronder de feministe Amy Post. Zij was het die Jacobs aanmoedigde haar levensverhaal op te schrijven. Aanvankelijk aarzelde ze, omdat ze vond dat ze bepaald geen vlekkeloze heldin was. Dat is ook de reden dat ze het pseudoniem Linda Brent gebruikte.'

Twintigste eeuwse houding

Het pseudoniem heeft er mede voor gezorgd dat Harriet Jacobs en haar boek in de loop van deze eeuw in de vergetelheid raakten. Toen in de jaren zestig, in de tijd van de Civil Rights Movement, een groot aantal zwarte auteurs opnieuw werd ontdekt en uitgegeven, stelden de literatuurwetenschappers over *Incidents* dat het boek niet geschreven kon zijn door een zwarte vrouw. Yellin: 'Het is wel begrijpelijk dat ze dat zeiden. Luister maar eens naar het taalgebruik in het boek. Het is absoluut niet de taal die wij in onze stereotype gedachtegang zouden verwachten van een vrouw die een groot deel van haar leven in slavernij heeft doorgebracht. Er is geen sprake van eenvoudig woordgebruik of van een eenvoudige zinsbouw, integendeel, het vocabulaire is heel verheven en de Engelse taal is op een heel complexe manier gebruikt. En dan de manier waarop de lezer wordt aangesproken! De manier ook waarop de auteur haar verlegenheid en schaamte uitdrukt op het moment dat ze haar seksuele geschiedenis zal gaan vertellen! Hier was iemand aan het woord die las, die bekend was met de negentiende eeuwse conventies. En dat kon

toch moeilijk verwacht worden van een zwarte vrouw in die tijd. Maar Harriet Jacobs was een geletterde vrouw. Haar eerste meesteres leerde haar lezen, hoewel dat officieel verboden was. In de zeven jaar dat ze zich schuilhield las ze veel, met name de bijbel, hetgeen blijkt uit de talloze bijbelcitaten in *Incidents*. Ze moet echter ook eigentijdse literatuur gelezen hebben, zeker later, na haar vlucht naar het Noorden.' Harriet Jacobs maakte gebruik van negentiende eeuwse conventies, maar brak er tegelijkertijd genadeloos mee - ook wat haarzelf betrof. 'In het beleefde discours van de negentiende eeuw was het onmogelijk dat je je seksuele ervaringen ter discussie stelde', zegt Yellin. 'Het was beschamend, zelfs wanneer je in conventioneel opzicht 'normale' seksuele ervaringen had. Dus zelfs wanneer Jacobs getrouwd zou zijn geweest, was het hoogst ongebruikelijk. Maar zij deed het toch, ze nam een zeer twintigste eeuwse houding aan. Ze geeft uitdrukking aan een van de laatste uitspraken van het huidige Amerikaanse feminisme, namelijk dat ieder leven een politiek leven is. Door zo openhartig te zijn en door expliciet te zeggen dat ze haar vrouwelijk publiek wil bewegen zich aan te sluiten bij de strijd tegen de slavernij, doet ze werkelijk iets wat niemand in die tijd deed.'

Feministisch en zwart

Incidents is niet alleen een feministisch boek, het is ook een 'black book'. Dat blijkt pas goed, wanneer het naast het beroemde *Uncle Tom's Cabin* wordt gelegd. Korte tijd heeft Jacobs erover gedacht het reeds geschreven materiaal over haar leven aan Harriet Beecher Stowe te geven, zodat zij het als vakkundig schrijfsfater in een van haar boeken zou kunnen verwerken. Dat idee liet ze echter vallen toen haar duidelijk werd dat Beecher Stowe er in wezen racistische ideeën op nahield.

'*Uncle Tom's Cabin* keert zich tegen slavernij én is racistisch', aldus Yellin. 'Het gaat uit van een fundamentele ongelijkheid tussen de verschillende rassen. In *Uncle Tom's Cabin* lees je dat zwarten aardiger, christelijker en opofferender zijn dan blanken en dat ze minder sterk, minder intelligent en minder slim zijn. Je kunt met dit boek dus beide kanten uit: tegen slavernij zijn én een racist blijven.'

Het is duidelijk dat het boek van Harriet Jacobs in zijn genadeloze trouw aan de werkelijkheid heel wat bedreigender was. Yellin: 'Zowel door het feministische als door het zwarte perspectief van *Incidents* was het geen boek waar veel mensen op zaten te wachten. Daar komt bij dat het zowel door zijn literaire vorm als door zijn openhartigheid op seksueel gebied sterk afweek van andere 'slave narratives'. In dit genre kwam vooral de strijd aan de orde om vrij te zijn en om te kunnen leren lezen en schrijven. *Incidents* daagt juist uit doordat het nadrukkelijk de ervaringen van een vrouw beschrijft. Het is een uniek document van een slavin die zich verzet tegen misbruik van haar vrouwelijkheid en die op een heroïsche wijze opkomt voor haar kinderen, dus voor haar moederschap.'

Petra Quaedvlieg

Jean Fagan Yellin: 'Met *Uncle Tom's Cabin* kun je beide kanten uit: tegen slavernij zijn en racist blijven' (foto Franco Gori)

De pooltochten van hoogleraar Wiel Kusters

"IK ZIE LITERATUUR ALS EEN SOORT CENTRALE INTERFACULTEIT"

Van Wiel Kusters verscheen vorige maand de dichtbundel *Laatst*. Daarin geeft hij onder andere uiting aan zijn "verlangen steeds verder te reiken, naar nieuwe beelden, nieuwe betekenissen, naar een diepte die duizelig maakt en huiverig", aldus de dichter in het voorlaatste nummer van *De Tijd*. Vorige week donderdag sprak de hoogleraar Wiel Kusters zijn inaugurale rede uit: een beschouwing over *Pooltochten*, als symbool voor het dichterlijk verlangen om fysieke en psychische grenzen te overschrijden. Hoe gaan de hoogleraar en de dichter met elkaar om? "Ze blijven elkaar niet", zegt Kusters stellig. "Kunst en wetenschap zijn loten van dezelfde stam".

Felicitaties na behouden terugkeer van pooltocht (foto Franco Gori)

Dankzij een subsidie van de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs Limburg (SWOL) is Wiel Kusters Maastrichts eerste bijzonder hoogleraar algemene en Nederlandse letterkunde geworden. In die functie is hij feitelijk al sinds maart van dit jaar voor halve dagen werkzaam aan de Faculteit der Algemene Wetenschappen. Van zijn intrede heeft hij echter geen programmatisch manifest willen maken.

"Het zou tamelijk raar zijn geweest als ik daar met 'Pauken und Trompeten' had aangekondigd wat ik allemaal wil gaan doen, terwijl dat voor een groot deel nog ontwikkeld moet worden. Wel had ik de behoefte om uitdrukking te geven aan mijn nadrukkelijke wens om samen te werken met de andere vakgroepen en faculteiten. Daarom heb ik Martinus Nijhoff geciteerd, waar hij zegt: 'Elk werk dat met liefde tot de wereld en met een innerlijke emotie tot stand is gekomen, zij het een boek of een serum, een historische beschouwingswijze of een wiskundige formule, is als een ster, als een vuurtorenlicht, door mensen ontstoken, dat mensen de weg wijst.' Dat gaat impliciet over de link die ik naar de andere faculteiten wil leggen. Ik zie literatuur als een soort centrale interfaculteit, op het kruispunt tussen de diverse kunsten en wetenschappen."

Petrarca

Kusters maakt in zijn intrede -inmiddels uitgegeven bij Querido- een tocht naar Antarctica. Tot 1820 was dit zevente continent een terra incognita, nog nooit door mensen gezien. Een Russische expeditie -onder leiding van Fabian Gottlieb von Bellinghousen- ontwaarde Antarctica waarschijnlijk als eerste. In 1840 drong de Fransman Jules Dumont d'Urville door tot het zuidpoolgebied, claimde een deel van het continent als Frans grondgebied en toonde het met de voornaam van zijn vrouw Adélie. De eerste echte landing op Antarctica staat op naam van de walvisvaarder Henryk Bull, die in 1895 aan wal ging bij Cape Andare. "De fascinatie, explorerdrift en veroveringszucht waren gewerkt, het onbekende lokte en bleef lokken", aldus Kusters.

Schrijvers hebben aangetoond dat Antarctica ook "een ideaal terrein voor poëtische proeven en experimenten" is. Zij lieten zich "door de kou, het wit en de leegte (...) tot zingen, neurien of spreken" brengen. Kusters noemt Edgar Allan Poe, die al in 1838 *The narrative of Arthur Gordon Pym* publiceerde, het fantastische verhaal van een expeditie naar de zuidelijke ijszee. Of Martinus

Nijhoff, die in zijn gedicht 'Levensloop' het maken van verzen in verband brengt met 'gedroomde pooltochten'. De Franse dichter Stéphane Mallarmé, door Nijhoff ooit "de poolreiziger naar het poëtisch absolute" genoemd. H.C. ten Berge, die vijftig jaar geleden de gedichtenreeks 88.3° schreef, genoemd naar de laagste temperatuur die toen op aarde was gemeten, op 24 augustus 1960 bij de Russische zuidpoolbasis Vostok. Dat laagterecord staat inmiddels overigens op 89.8°, op 21 juni 1983 bij dezelfde basis gemeten.

De pooltochten worden expliciet tot thema gemaakt in *De Pooltocht* der verbeelding, een beschouwing die A. Roland Holst in 1930 in *De Gids* publiceerde. Kusters over de essentie van dit essay:

"De pooltochten fungeren daar als metafoor voor de onbekende gebieden van ons leven, die door de grote kunstenaars als ontdekkingsreizigers en pioniers verkend en bewoonbaar worden gemaakt." (...) "De tocht van de dichter is een expeditie vol ontberingen, hij is over het scherp van de snee op weg naar het geheim, dat, hoe dicht men het ook nadert, meedogenloos ontoegankelijk blijft." De uitgestrekte, witte woestijnen van onze planeet scheppen -zo redeneert

Kusters- blijkbaar het juiste klimaat voor een zuivere, dichtelijke taal. Mallarmé sprak van: 'gezuiverde woorden als volstrekt wit ijs'. De pooltochten weerspiegelen verder het menselijk eeuwigheidsverlangen: in de bevroren vrieskou lijkt het lichaam immers onvergankelijk. Kusters citeert als voorbeeld de verteller uit Ten Berges boek *Matglas*: "Ik zou het waarschijnlijk niet overleven en hier (op Antarctica) een welkome dood gaan genieten: een eeuwige jeugd in een wikkeld van witte balsem."

De beelden van kou, sneeuw en ijs worden door dichters tenslotte gepaard aan beelden van hartstocht, bloed en vuur. Kusters: "Dat ligt nog in de traditie van Petrarca, die ijskoud werd bij de aanblik van de geliefde, terwijl de wereld om hem in vuur en vlam stond. Diezelfde combinatie kom je op de zuidpool trouwens ook tegen. Toen James Clark Ross in 1841 met de schepen *Erebus* en *Terror* op zoek was naar de magnetische zuidpool, ontdekte hij tussen de ijsmassa's een actieve vulkaan, die hij *Mount Erebus* noemde. Hij zag dus vuur en zwarte rook temidden van sneeuw en ijs. Mooier kan het toch niet."

Luchthaven Zuid-Limburg

De pooltochten zijn één voorbeeld van Kusters omgang met literatuur, gekozen vanwege de actualiteit. Op 1 december is het dertig jaar geleden dat in Washington het zogenaamde Antarctisch Verdrag werd ondertekend. Hierin wordt onder andere geregeld dat het gebied alleen voor vreedzame doelen mag worden gebruikt en dat internationale samenwerking op wetenschappelijk gebied moet worden gestimuleerd. Voor Kusters maken de pooltochten echter deel uit van een grotere expeditie: ze vormen "een voorproefje" het project transgressiemotieven, dat hij samen met de werkgroep kunst- en cultuurwetenschappen en de vakgroepen wijsbegeerte en geschiedenis wil opzetten. De ontdekkingsreizen worden daarin onder één noemer gebracht met andere grensverleggende activiteiten als het beklimmen van bergtoppen, diepzeeduiken, het Icarus-motief (het verlangen om te vliegen) en -bij herhaling terugkerend in Kusters eigen dichtwerk- het afdalen in de aarde. Kusters: "Binnen de Nederlandse literatuurwetenschap houdt men zich tegenwoordig vooral bezig met poëtica's, dichtelijke opvattingen. Het soort motiefonderzoek dat ik centraal wil stellen is langzaam aan uit beeld verdwenen. Dat is jammer, want wat ik hier samen wil brengen, raakt toch aan iets heel essentieels in het menselijk denken."

De komende tijd zal vooral het Icarus-motief, gepaard aan de ontwikkelingen in de aviatiek, veel aandacht krijgen. Dankzij een subsidie van de N.V. Luchthaven Zuid-Limburg -aangevuld met een bijdrage van de faculteit- kan er gedurende één jaar iemand worden aangesteld om dit thema onder de vleugels te nemen.

Kusters: "Het gebeurt waarschijnlijk voor het eerst in de geschiedenis van de Neerlandistiek dat een luchthaven een literair project ondersteunt. Nee, dat we geld van Maastricht Airport accepteren, mag je niet interpreteren als een steunbetuiging aan de startbaan. Ik wil me helemaal buiten die discussie houden. Toen ik met mijn plannen de boer opging lag het natuurlijk niet erg voor de hand om naar een chipsfabriek te stappen. De luchthaven is niet melaats en ik vind dat we hun geld op een hele organische manier in ons project kunnen inbouwen. Het is allemaal heel hoffelijk gegaan. Onze enige tegenprestatie is dat we af en toe een stukje over het onderwerp in hun reizigersblad schrijven."

Veel te zweverig

Kusters noemt zijn project welbewust 'transgressiemotieven', omdat hij de parallelle term trancedentiemotieven "veel te zweverig" vindt. Beide begrippen delen het verlangen om grenzen te overstijgen. Maar trancedentie heeft mystieke associaties met het 'buitenzinniglijke' en het 'bovenaardse', terwijl transgressie in de aarde geworteld blijft. "De kunstenaar kan heel moeilijk uit de voeten met alléén aarde, tenzij hij een pure realist is. Als je een extra dimensie zoekt, kom je al gauw terecht bij de godsdienst. Maar ik kan niets met die grens tussen het aardse en het religieuze, vind dat voor mezelf de gemakkelijkste weg. Wat ik zoek moet wel moeilijk bereikbaar zijn, maar toch nog net bij de aarde horen."

In zijn voordracht formuleert de hoogleraar Kusters het dichterlijke verlangen naar een aardse metafysica als volgt: "de wereld steeds weer als nieuw en verbaazingwekkend kunnen zien, als een permanent te ontdekken, te onderzoeken en te behouden domein."

Het verlangen om verder te reiken dan de bestaande grenzen toelaten, delen kunstenaars met wetenschappers, vindt Kusters. Het voorbeeld van de pooltochten geeft aan hoe die werelden vervlochten zijn.

"De wetenschappelijke pooltochten zijn erg verwant aan wat de dichter wil: doordringen in de wereld achter de wereld. Alleen zal de wetenschapper dit soort drijfveren niet zo gauw toegeven, terwijl de kunstenaar ze expliciet tot thema maakt en er in zijn werk blijk van geeft dat hij bezig is het onmogelijke te bewerkstelligen. De wetenschappelijke drang om nieuwe gebieden te ontdekken ziet hij als symbool voor zijn eigen drang om in aanraking te komen met het metafysische. Binnen het project transgressiemotieven willen we telkens opnieuw laten zien hoe wetenschap en technologie in aanraking komen met de droom, de kunst, literatuur en poëzie."

Microbiologie

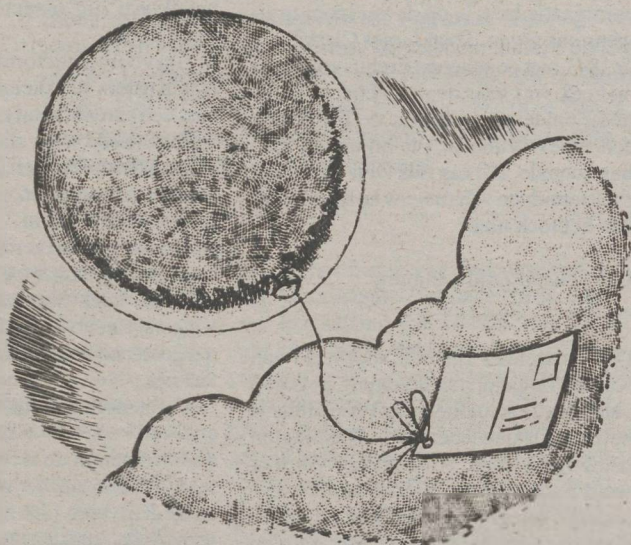
Kusters vreest dat de pooltochten hun kracht als poëtisch motief verliezen. Hij constateert niet zonder bezorgdheid dat Antarctica steeds minder een terra incognita is, "zijn voor de poëzie zo verleidelijke imago van volstrekt ongenaakbaarheid langzamerhand heeft verloren." "Voor de dichter verdwijnt Antarctica uit beeld, misschien wel omdat de wetenschap zich er meester van heeft gemaakt. Zeker ook omdat de economie zich er meester van dreigt te maken, door de commerciële olie- en mineralenwinning. Er is zelfs al zo'n dertig jaar sprake van Antarctisch toerisme. Daardoor is het bijna ondenkbaar geworden, dat iemand de pool nog op de oude manier tot beeld maakt. Aan de andere kant moet je constateren dat de maan toch een mytische kant heeft behouden, ook al heeft er iemand opgestaan."

Welke beelden resteren de hedendaagse dichter om zijn metafysisch verlangen uit te drukken?

Kusters: "Je kunt je met recht afvragen waar de dichter naar toe moet als hij niet religieus wil worden. Er blijft eigenlijk steeds minder te raden over. De geheimen verdwijnen als sneeuw voor de zon. Er zijn al dichters die zich naar de microbiologie keren, naar het geheimzinnige leven onder de microscoop. Maar voor mij ziet dat er niet erg poëtisch uit, daarvoor hoor ik nog tezeer bij de postromantische mensen."

Emely Nobis

MORET en de Mooie Momenten van het HOOGVLIEGEN

~ B A L L O N ~

Ballon. Echte hoogvliegers zijn al op jeugdige leeftijd te herkennen. Zo geven zij antwoordkaarten, bevestigd aan met helium gevulde speelgoedballonnen, prijs aan de wind. Om de door de ballon afgelegde afstand te bepalen hebben zij de antwoordkaarten vooraf gefrankeerd. De grootste vijand van hoogvliegers zijn *filatelisten*.

Vliegend tapijt. Te verkrijgen bij de betere Perzenzaak. Leverbaar met en zonder franje. Berucht vanwege z'n vocht-

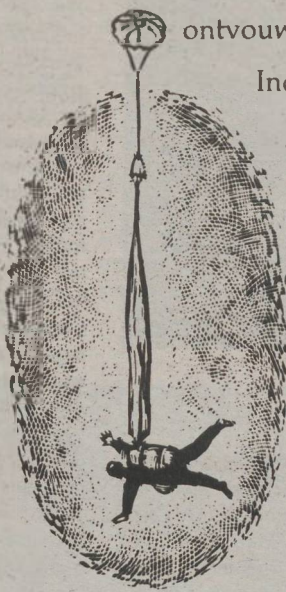

~ V L I E G E N D T A P I J T ~

absorberend vermogen. Bij slecht weer wil er nog wel eens een sultan uit de lucht komen vallen.

Luchtdoop. Benaming voor de eerste keer in de stratosfeer. Komt verder geen geestelijke aan te pas. Behalve als het verkeerd afloopt.

Parachute. Onmisbaar attriboot voor hoogvliegers. Door aan een koord te trekken ontvouwt de "chute" zich.

~ P A R A C H U T E ~

Indien dit niet gebeurt, beschikt u altijd nog over een *reserve-parachute*. Weigert deze ook, dan mag u beide ruilen.

Hoogtemeter. Instrument om de hoogte te meten. Indien deze op nul staat, heeft u de grond nog niet verlaten of, wanneer u zoëven nog vloog, bent u net neergestort.

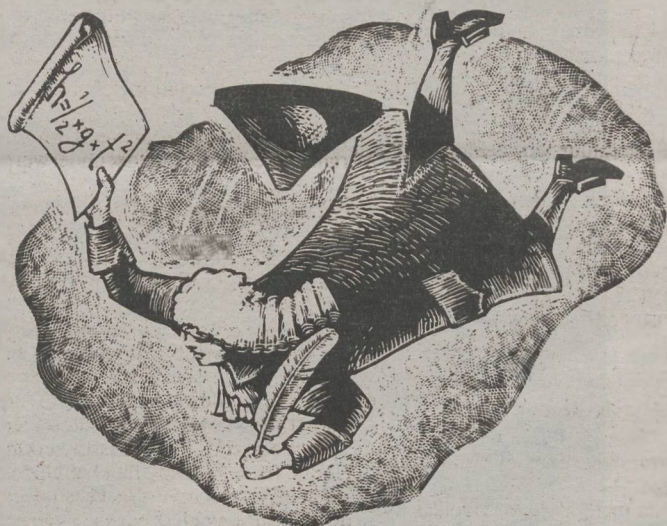
Luchtzak. Valwind waarbij door afkoeling zwaarder geworden lucht omlaag beweegt. Het vliegtuig kan hierdoor een

~ L U C H T Z A K ~

onverhoedse duik maken. Ook wel scheldwoord voor brokkenpiloten die van rechtskomend luchtverkeer geen voorrang geven. Overigens worden sommige mensen *luchtziek* van een luchtzak.

Vrije val. Indien u onderweg uit een vliegtuig stapt, begint u zich met een groeiende snelheid naar beneden te bewegen. Zolang u deze neerwaartse beweging

~ V R I J E V A L ~

niet afremt, heet dit vrije val. Wanneer u niet over een valscherm beschikt, hard in uw arm knijpen en hopen dat u wakker wordt.

Ook een carrière kent z'n mooie momenten. Praat daarom 'ns met de mensen van Moret. Bel met de heer R.J. Ekkebus: 010-407 25 21.

Moret

LID VAN ARTHUR YOUNG INTERNATIONAL

Universiteit

Algemeen

Lezing ambassadeur M. Jenkins

De Britse ambassadeur in Nederland, M. Jenkins, zal op maandag 23 okt. om 17.00 uur een lezing houden over 'Britain and Europe'. De lezing vindt plaats in de aula, TS 53, en is vrij toegankelijk.

Intreerede prof.dr. Kusters

Op 12 okt. hield prof. dr. Wiel Kusters zijn intreerede, getiteld 'Pooltochten'. De poolgebieden vormen een ideaal terrein voor wetenschappelijke en poëtische proefnemingen. In de moderne dichtkunst zijn de barre, ongenaakbare polen met hun extreme kou meer dan eens opgevat als het niet dan met zeer veel moeite te exploreren domein, waar het menselijke eeuwigheidsverlangen zijn ijzingwekkende vervulling vindt. Met zijn inaugurale rede start Wiel Kusters binnen de werkgroep Kunst- en Cultuurwetenschappen van de FdAW i.s.m. met de vakgroepen Geschiedenis en Wijsbegeerte het onderzoeksproject 'Transgressiemotieven'. deze term verwijst naar een complex van beelden en symbolen in literatuur en beeldende kunst, waarmee uitdrukking wordt gegeven aan het menselijk verlangen of streven naar overschrijding van fysieke en/of psychische grenzen. Binnen het onderzoek wordt speciale aandacht besteed aan de wijze waarop literatuur, kunst, wetenschap en techniek elkaar beïnvloeden.

Promotie drs. H. Smit

Op 20 okt. promoveert drs. H. Smit op het onderwerp: 'De biologie en methodologie van aanleg en omgeving'. Promotoren zijn prof.dr. L. Boon en prof.dr.ir. G. de Vries. Het aanleg/omgeving (nature/nurture)

vraagstuk is het onderwerp van verhitte debatten. Zijn de eigenschappen en gedragingen van mensen en dieren erfelijk vastgelegd, of bepaalt de omgeving het karakter ervan? Komt kennis tot stand door rijping van cognitieve vermogens of leren we door onze zintuiglijke ervaring? Tal van levenswetenschappelijke en wetenschapstheoretische discussies zijn aan dit vraagstuk gewijd. De verbanden daartussen vormen het onderwerp van het proefschrift. Het is een verslag van historisch en wetenschapstheoretisch onderzoek naar het aanleg/omgeving vraagstuk in deze eeuw. De ontwikkelingen en controversen in de levenswetenschappen staan centraal. Aan de orde komen de ethologie, het behaviorisme, de embryologie van gedrag, de sociobiologie, de immunologie, en het intelligentie-onderzoek. De vakinhoudelijke ontwikkelingen worden methodologisch geëvalueerd. Daarvoor worden eerst de wetenschapstheoretische ideeën van Popper over de deductieve en inductieve stijl beoordeeld. De conclusie luidt dat Poppers ideeën inadequaat zijn voor een analyse van het aanleg/omgeving vraagstuk. In het voetspoor van Kuhn & Wittgenstein heeft drs. Smit een nieuwe interpretatie van de deductieve en inductieve stijl ontwikkeld. Aan de hand van deze interpretatie betoogt hij dat het aanleg/omgeving vraagstuk als empirische puzzel oplosbaar is, maar als theoretisch probleem nog steeds controversieel blijft.

Promotie mw drs. oude Egbrink

Eveneens op 20 okt. promoveert mw drs. Miriam oude Egbrink op het onderwerp: 'Thromboembolic reaction following vessel wall injury in arterioles and venules'. Promotor is prof.dr. R. Reneman, copromotoren dr. G. Tangelder en dr. D. Slaaf. Wanneer de wand van een bloedvat wordt beschadigd, ontstaat er in zo'n vat een wisselwerking tussen cellen in het bloed en de beschadigde vaatwand, die ervoor zorgt dat het verlies aan bloed zo klein mogelijk zal zijn. Deze wisselwerking heeft drs. Oude Egbrink met behulp van intravitaal microscopie direct bestudeerd in de kleinste slagaders en aders van een levend organisme (in vivo). De bevindingen van dit in vivo onderzoek wijzen o.a. uit dat, naast de bloedplaatjes, de cellen in de vaatwand een belangrijke rol

Dienst Voorlichting

"Bulletin" wordt verzorgd door de Dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redactrice van deze rubriek, Noortje van Putte, kamer 0010, Bouillonstraat 3, op speciale kopijbladen (bij haar verkrijgbaar). Kopij dient UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR ingeleverd te worden voor de Observant die de donderdag daarop verschijnt. De Dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Externe berichten worden meestal niet opgenomen. Informatie: Noortje van Putte, tel. 887171.

spelen en dat deze vaatwandcellen verschillend functioneren in slagaders en aders. Deze laatste bevinding kan van klinische betekenis zijn op het gebied van hart- en vaatziekten.

Promotie drs. A. Weijters

Op maandag 30 okt. om 13.30 uur zal Ton Weijters, medewerker vakgroep Informatica (FdAW, RL), zijn proefschrift 'Denotation in Discourse: Analysis and Algorithm' aan de Universiteit van Nijmegen verdedigen.

Gestolen

Op 3 okt. werd tussen 16.00 en 16.30 uur vanuit een kantoor in de Bouillonstraat een portefeuille en een portemonnee uit een handtas ontvreemd.

Studieprijs 1989

De Stichting Praemium Erasmianum reikt dit jaar voor de tweede keer de Studieprijs uit, waaraan een geldbedrag van f 5000,- verbonden is. Deze prijs is ingesteld om een jonge onderzoeker die een buitengewone dissertatie heeft voltooid op het terrein der letteren, geschiedenis of wijsbegeerte, te bekronen. De Stichting heeft besloten de Studieprijs 1989 uit te reiken aan Pieter Mostert (vakgroep Wijsbegeerte, FdAW, RL) en Karel van der Leeuw (vakgroep Ethiek, Fac. der Wijsbegeerte, UvA) voor hun proefschrift 'Philosophieren Lehren'. De Prijs zal worden uitgereikt door de voorzitter vna de Stichting, dr. W. Duisenberg, op dinsdag 21 nov. om 10.30 uur in het Koninklijk Paleis op de Dam te Amsterdam. Info Stichting: dhr. H. Hoetink, tel. 020-760222. Info proefschrift: P. Mostert, tel. 888353/ 383 of K.v.d. Leeuw, tel. 020-5254505/ 500.

Agenda KOKO

vr. 20 okt.: SQY 21.30 uur, te gekke 'cover'-band.
zo. 22 okt.: cursus vlaaienbakken, inschrijven op de kroeg, 12.00 uur.
di. 24 okt.: - video: Gorilla's in de mist
- ouderejaars koken voor eerstejaars, opgeven voor 23 okt., 1e jaars 24 okt.
18.30 uur in de kroeg.

ma, di, wo, do mensa om 19.00 uur. Inschrijven op de kroeg voor 16.00 uur. KOKO, Hoogbrugstraat 1, tel. 215418.

Evaluatie INKOM

Lang verwacht, eindelijk komt het er toch, de evaluatie van de INKOM voor mentoren en helpers. Deze zal plaatsvinden op woensdagavond 25 okt. in het Kruithuis, aanvang 20.00 uur. Op deze avond kun je de foto's van de INKOM bekijken, er is koffie en vlaai, en dit is de gelegenheid om je medementoren weer een keer te ontmoeten.

STEO prioriteitsvelden 1990

Bij de Stimuleringsgroep Emancipatie-Onderzoek kunnen voor subsidiëring uit het Stimuleringsfonds Emancipatie-Onderzoek onderzoeksaanvragen op het gebied van emancipatie-onderzoek/vrouwenstudies worden ingediend. 1990 zal het laatste jaar zijn dat bij de STEO aanvragen kunnen worden ingediend voor opzetsubsidies (max. looptijd 3 mnd) en zgn. 'groot' onderzoekssubsidies (max. looptijd 12 mnd). Info: STEO, Lutherse Burgwal 10, 2512 CB Den Haag.

Buitenland

Bureau Buitenland Info

Van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek is de gids 1990-1991 ontvangen. Deze gids bevat informatie over de subsidiemogelijkheden bij NWO en over de weg die men moet bewandelen bij het aanvragen van subsidie. Het NWO biedt ten behoeve van internationalisering de volgende beursmogelijkheden:
- Stipendia;
- Fogarty Fellowships;
- Postdoctorale Fellowships voor onderzoek in Japan;
- JSPS-uitwisselingsovereenkomst;
- Reisbeurzen;
- Beurzen uit het Stimuleringsfonds voor Internationalisering;
- Bezoekersbeurzen.
Meer info bij Bureau Buitenland op di. en do. van 10.00 tot 11.30, kamer 2.006A, Bou 3, tel. 887513/7519.

Onderwijs

Studentendecanen en studie-infotheek

Het bureau Studentendecanen biedt studenten advies en begeleiding bij allerhande vragen en problemen. Open spreekuur: di + do 14-16 uur, wo 17-19 uur. Telefonisch: ma t/m vr 13.30-14 uur, tel. 887354 (ook voor afspraken), Bou3, k. 0306. In de Studie-infotheek kunnen studenten informatie vinden over o.a. studiemogelijkheden in het WO en het HBO en over de arbeidsmarkt. Openingstijden: ma, di, do, vr 14-16.30 uur, wo 16-19 uur, tel. 887351.

Steunpunt Studiefinanciering

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht geeft algemene en individuele informatie en advies aan al degenen in de regio, die te maken hebben/krijgen met vormen van studiefinanciering en centrale inning van lesgeld, ongeacht onderwijssoort of onderwijsinstelling. Deze info wordt verstrekt per telefoon (06-lijnen), aan de balie en op voorlichtingsbijeenkomsten. Brochures en formulieren zijn aan de balie te verkrijgen. Openingstijden: maandag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, tel. 3212151, Len. 26.

Bureau Inschrijvingen/Centrale Studentenadministratie

Centrale Studentenadministratie: telefonisch bereikbaar via tel. 887158/7159 maandag t/m donderdag 13.30-16.30 uur en vrijdag 9.00-12.00 uur. De balie van Bureau Inschrijvingen is op bovengenoemde tijden geopend, ingang Lenculenstraat 26.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer op brief en enveloppe binnen 10 dagen richten aan de Dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 127

Bij de FdGW wordt gevraagd een

STUDENT-ASSISTENTE

voor 0,5 dag per week gedurende het tijdvak 1 november 1989 - 30 juni 1990 ten behoeve van de organisatie van een landelijk congres over de relatie tussen onderzoek op het gebied van vrouwenstudies gezondheidswetenschappen en de praktijk van de gezondheidszorg. Taken:
- correspondentie
- contacten onderhouden met betrokken universitaire diensten
- public relations
- typewerkzaamheden
- voorkomende organisatorische werkzaamheden.
De voorkeur gaat uit naar een 3e- of 4e-jaars studente Gezondheidswetenschappen. Info: mw. W. Weijs, tel. 888324 of mw. K. Horstman, tel. 888767.

Interne vacature 129

Het Informatiecentrum vraagt een BALIEMEDEWERKER PC shop voor 0.5 fte voor de periode van een half jaar. Het Informatie Centrum houdt zich bezig met:
- eerste- en tweedelijns ondersteuning;
- adviesdiensten en voorlichting;
- gebruikersopleiding en training;
- implementatie van hard- en software-producten.
Taken:
-het geven van productinformatie over de door de PC shop gevoerde producten, zijnde (micro-)computers en de daarbij horende randapparatuur, netwerkproducten en programmatuur, evenals add-on's zoals floppy's, linten, printpapier e.d.
-het telefonisch afhandelen van problemen van gebruikers bij het gebruik van geautomatiseerde hulpmiddelen;
-het verzorgen van de PC-shop-ruimte en de daarin aanwezige apparatuur;
-het controleren, plaatsen en beheren van bestellingen door budgethouders, medewerkers en studenten van de RL;
-het beheren en controleren van de kas en (consignatie-) voorraad die bij de PC shop is ondergebracht.
Functie-eisen:
-goede communicatieve eigenschappen, PR-instelling;
-ervaring met Personal Computers;
-nauwgezetheid;
-kennis van de te ondersteunen producten;
-minimaal MBO of ISI achtergrond.
Salaris:
afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal f 3.307,— bruto per maand (schaal 6 BBRA 1984).
Info: dhr B. Melief, hoofd Informatiecentrum, tel. 888507.
Brieven kunnen worden ingezonden vóór 26 oktober 1989.

RL AGENDA

19-10 Lezing: 'Jazz en Poetry', door Cyriel Pluymakers. Met: Albert Jan Govers en Simon Vinkenoog. Aula, 20.00 uur.

19-10 t/m 21-10 International Congress on Safety First, Medical aspects and safety in traffic and sports. MECC, info: tel. 862353/2354.

20-10 Promotie mw. M. Oude Egbrink, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

20-10 Promotie H. Smit, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

20-10 Concert: Trio Joep van Leeuwen. Muziekschool, 20.30 uur.

26-10 Lezing: 'De zwarte jazz en de blanke liefhebber', door Bert Vuijsje. Aula, 20.00 uur.

27-10 Promotie M. Vos, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

27-10 Concert: refluud o.l.v. Hans Dulfer. Muziekschool, 20.30 uur.

28-10 Voorlichtingsdag Geneeskunde, Deb1.

28-10 Voorlichtingsdag Gezondheidswetenschappen, TS53.

02-11 Conference The Economics of Technological Change, Aula, TS53. Info MERIT, tel.888743.

02-11 Lezing: 'Formalisme en de Russische literatuur', door B.J. Amsenga. Aula, 20.00 uur.

04-11 Voorlichtingsdag Geneeskunde, Deb1.

04-11 Voorlichtingsdag Gezondheidswetenschappen, TS53.

07 t/m 10-11 PHO cursus Inleiding in verplegingswetenschappelijk onderzoek, Kasteel Elslloo, Elslloo. Info: PHO Gezondheidswetenschappen, tel. 887396.

08-11 Congres Ouderenzorg in Limburg, Deb1, 9 uur, info: tel. 888381/367.

09-11 Promotie C. van Vliet, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

09-11 Promotie G. Homminga, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

09-11 Lezing: 'De Russische cinema', door Mark Paul Meyer. Aula, 20.00 uur.

10-11 Inauguratie prof.dr. J. Backhaus en prof.dr. C. Wolff, Aula, TS53, 15 uur, info:

tel. 887141/7210.

10-11 Studiedag over het Akkoord van Schenken. Collegezaal, Zwingelpuut 4, 10.15-17.00 uur. Organisatie: Vakgroep Strafrecht/Criminologie. Info: tel. 887377.

11-11 Voorlichtingsdag Rechtsgeleerdheid, ZW4.

11-11 Voorlichtingsdag Economie, TS53.

15-11 Bijeenkomst International Association of Cancer Registries, MECC, info: tel. 254059.

16-11 Promotie P.Falger, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

16-11 Lezing: 'Russische kunst en architectuur en hun relatie met de hedendaagse kunst', door Jean Leerling. Video: 'The Russian Artistic Experiment'. Aula, 20.00 uur.

17-11 Promotie J. Verschuuren, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

17-11 Promotie J. Drieman, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

18-11 Voorlichtingsdag Economie, TS53.

Congressen

Symposium geneesmiddelen

Op 10 nov. organiseert de redactie van het tijdschrift Medische Antropologie een symposium onder de naam: 'Geneesmiddelen in Antropologisch Perspectief'. Info en aanmelding: mw. A. Tieman, tel. 020-5252504.

New Industrial spaces

De Europese Werkgroep Ruimtelijk Onderzoek (EWRO) van SISWO organiseert i.s.m. INRO-TNO een seminar met prof. dr. Richard A. Walker, hoogleraar in de geografie aan de University of California in Berkeley. Onder de titel: 'New Industrial Spaces: California and beyond', zal hij een voordracht houden over het vraagstuk van flexibilisering van ondernemingen. Dit gebeurt op 27 okt., 14.00 uur. Info: drs. Martijn Dijkstra, tel. 020-240075.

Symposium over prostitutie

Op 2 nov. organiseert de symposiumcommissie van de studentenorganisatie Geneeskunde van de RUG, stichting Panacea, een symposium over prostitutie, met als doel prostitutie als algemeen maatschappelijk verschijnsel van zoveel mogelijk kanten te belichten, en ook de prostitutie zelf aan het woord te laten. Aanvang is 13.30 uur, plaats de collegezaal Obstetrie & Gynaecologie van het Academisch Ziekenhuis Groningen. Info: Annemieke Kole, tel. 050-181901 of Harry Beintema, tel. 050-125756. B.g.g. stichting Panacea, tel. 050-632802/03/04.

Sport

Basketbaltoernooi

Op dinsdag 31 okt. wordt een basketbaltoernooi georganiseerd door buro LV&S, van 22.00 tot 24.00 uur in sporthal Randwijck. Er kan worden deelgenomen door

Dienst

Voorlichting

mixed-teams, bestaande uit max. 7 deelnemers, waarvan min. 3 dames. Er is plaats voor max. 8 teams. Kosten: sportkaarthouders gratis, anderen betalen f 3,50 pp. Inschrijven voor 26 okt. bij buro LV&S.

Wintersportreis

Buro LV&S organiseert weer de jaarlijkse wintersportreis naar Lüttach (Italië) voor studenten en medewerkers van de RL. Deze reis is voornamelijk bedoeld voor personen die (verder) kennis willen maken met de skisport. Vertrek reis 1: 26 jan. Vertrek reis 2: 3 feb. Prijs arrangement: f 555,- incl. vervoer, halfpension gedurende 7 dagen, skipas en skibus. Info en inschrijven bij buro LV&S.

Schaken

Buro LV&S organiseert i.s.m. Verenigd Schaaktoernooi Maastricht een schaaktoernooi op de maandagavonden: 13, 20 en 27 nov. Per avond worden drie rapid

partijen van 1/2 uur per persoon gespeeld (totaal 9 partijen) in rooster volgens zwitsers systeem (Rapid chess = 'Active chess'). Kosten: sportkaarthouders gratis, anderen f5,- voor het totale toernooi. Plaats: VSM Maastricht, Brussestraat 89, Maastricht. Aanvangstijd: steeds 20.00 uur. Door buro LV&S wordt voor de winnaar een beker ter beschikking gesteld. Aanmelden vóór 6 nov. bij buro LV&S onder gelijktijdige betaling of tonen van sportkaart.

Bergbeklimmen

Elke dinsdag MaasSAC-training o.l.v. Hans Lanter van 19.00-20.15 uur. Locatie: Sporthal Randwijck.

Studium Generale

Trio Joep van Leeuwen

Vrijdag 20 okt., 20.30 uur in de Muziekschool, St. Maartenspoort 2, een concert door het maastrichtse trio van Joep van Leeuwen, dat voor deze gelegenheid wordt aangevuld met de Amerikaanse zangeres Janice Laker. Deze formatie speelt melodieuze improvisaties op thema's uit het standaard jazzrepertoire. Het trio bestaat sinds 1985.

Lezing

Op donderdag 26 okt. om 20.00 uur in de aula, TS53, houdt Bert Vuijsje, journalist bij o.a. De Volkskrant, een lezing met als onderwerp: 'De zwarte jazz en de blanke liefhebber'.

Concert door Reflud

Op vrijdag 27 okt. geeft Reflud om 20.30 uur een concert in de Muziekschool, St. Maartenspoort 2. Deze band o.l.v. tenorsaxofonist Hans Dulfer speelt 'Speed-metal-jazz'. Hun muziek karakteriseren zij als snel, hard, luid en duidelijk.

Geneeskunde

Koopavond

Op 27 okt., om 20.15 uur, in café de Tribunal, TS 1, wordt door Ko Beraad de Koopavond georganiseerd. Deze avond zal gevuld worden met het jaarlijks terugkerende thema: 'Verse co's'. De bedoeling is dat net begonnen co-assistenten vertellen over hun eerste ervaringen en/of indrukken. We hopen van elke stage in het 5e jaar 2 verse co-studenten te hebben als sprekers.

Studiedag zwakzinnigenzorg

Het Nederlands Artsenverbond organiseert op 11 nov. van 09.00 uur tot 16.30 uur in het Jaarbeursvergadercentrum te Utrecht een studiedag met als titel: 'De zwakzinnige en de medicus - een spannende verhouding'. Op deze dag vragen wij ons af hoe wij het leven van de zwakzinnige waarderen en wat daarvan de implicaties zijn voor het medisch handelen. Info en inschrijving: dr. J. Verhoeven, van der Duynstr. 8, 3581 JX Utrecht, tel. 030-515005.

Gezondheids-wetenschappen

Filmclub GKG

Vanaf 20 okt. draait in Lumière, Bogaardenstraat 40b, een week lang voor filmclubleden en anderen de film: 'High Hopes', aanvang 21.00 uur. Toegangsprijs is f 6,- voor filmclubleden en f 8,- voor overigen. Abonnementen worden de hele week vanaf 1/2 uur vóór aanvang van de voorstelling aan de zaal verkocht, kosten f5,- voor het studiejaar 89-90. Opgave en afhalen abonnement is ook

mogelijk via het secr. GKG, tel. 888157 (lokatie Carré).

GVO-initiatief

Woensdagavond 25 okt., 19.00 uur, kamer 1000 TS53, organiseert het GVO-initiatief een avond met als thema: 'De andere kant van het gelijk'. Sprekers van de STIVA (stichting verantwoord alcoholgebruik) en het Voorlichtingsbureau Sigaretten en Shag zullen in woord en beeld hun visie op (wel)roken en (wel)drinken beargumenteren. Na afloop van de sprekkbeurten bestaat er de mogelijkheid om vragen te stellen. Deze unieke avond wordt van harte aanbevolen aan alle GVO-studenten en -medewerkers. Ook andere geïnteresseerden zijn van harte welkom. Toegang gratis. Info: tel. 475061.

Capita Selecta

Op dinsdag 7 nov. organiseert Capita Selecta om 20.00 uur een bijeenkomst in café D'n Ingel op het Vrijthof. In deze eerste bijeenkomst van het nieuwe jaar zal mw. prof. dr. A. Van de Bergh-Braam een lezing houden met als titel 'Integre-rende Verpleegkunde: Bevrijding of Valkuil'. Na de lezing zal er gelegenheid zijn tot discussie. Wij nodigen alle belangstellenden van harte uit hierbij aanwezig te zijn. Info: Barbara, tel. 09/32.11718230.

Symposium buitenlandse stages

Op 25 okt. organiseert Agora om 19.30 uur in de aula, TS 53, een symposium over buitenlandse stages. Op deze avond is algemene informatie m.b.t. de organisatie en begeleiding binnen en buiten de faculteit verkrijgbaar. Toegang f 1,- en de koffie is gratis.

Propaedeuse diploma

Op maandag 26 okt. kan het propaedeuse diploma worden afgehaald tussen 14.00 en 16.00 uur bij de balie van Bureau Onderwijs, Kap2.

Afwezigheid Bureau Onderwijs

Op vrijdag 20 okt. zal de sectie Examens van Bureau Onderwijs afwezig zijn.

Stageplaatsen iMTA

Het Instituut voor Medische Technology Assessment heeft voor het academisch jaar 1989-1990 nog enkele onderzoeks-stageplaatsen beschikbaar voor laatstejaars studenten GW. In de meeste gevallen gaat het om deelonderzoeken binnen reeds lopende kosten-effectiviteitsstudies ofwel om voorstudies voor potentiële nieuwe, nog op te starten projecten. Voorbeelden van recent afgeronde succesvolle stages op dit terrein zijn o.a. een vergelijking van open-hartchirurgie (CABG) met ballondilatatie (PTCA) in de behandeling van hartpatiënten, de diffusie van de IVF techniek en de kosten-effectiviteit van erythropoëetine ter bestrijding van bloedarmoede bij nierpatiënten. mogelijke toekomstige onderwerpen zijn o.m. kwaliteit van leven meting bij nierpatiënten, kosten en effecten van nieuwe geneesmiddelen en een haalbaarheidsstudie voor een zotel. Kandidaten zouden bij voorkeur over een parate basiskennis van en belangstelling voor epidemiologie en economisch evaluatie-onderzoek moeten beschikken. Aanmelding: dr. E. van doorslaer of dr. G. Haan, iMTA, Pr. Bisschopssingel 22, tel. 887439.

Rechts-geleerdheid

Cursus Loopbaanontwikkeling

De cursus Loopbaanontwikkeling voor vrouwelijke studenten van de FdR, die eind oktober van start zou gaan, is verplaatst naar januari/februari 1990. Aan-

Proefschrift? Datawyse!

Het bewijs dat het ook anders kan

Sinds haar ontstaan doet Datawyse niets anders dan proefschriften produceren. Datawyse heeft bewust gekozen voor deze specialisatie. Tensamen met Krips Repro levert zij u een compleet dienstenpakket om uw dissertatie van A tot Z te verzorgen en te begeleiden. Van diskette tot proefschrift tot een eventuele handelseditie. Krips Repro, de grootste dissertatiedrukkerij van Nederland, draagt zorg voor een optimaal gedrukt en afgewerkt boekwerk, terwijl Datawyse u persoonlijk begeleidt tijdens de produktiefase van het

"drukklare" model van uw manuscript. Of u nu zelf uw manuscript "drukklare" aanlevert of dat wij dit voor u verzorgen, in alle gevallen hebben wij een *op maat gesneden oplossing* voor u. Wij leveren u reeds een volledig afgewerkt proefschrift, inclusief ISB-registratie, stellingen, receptie- en uitnodigingskaartjes voor 2190 gulden, inclusief BTW (300 exemplaren/96 bladzijden). Wilt u ook kennismaken met die andere manier van publiceren, stuur dan vandaag nog de bon op!

Ja, ik wil het bewijs dat het ook anders kan,

- ☐ Stuur mij een door u verzorgde dissertatie tezamen met een offerte voor het drukken van mijn proefschrift, inclusief het drukken van stellingen, receptie- en uitnodigingskaarten.
oplage:
aantal pagina's:
- ☐ Neem contact met mij op om een afspraak te maken, waarna ik een vrijblijvende kostenopgave ontvang tezamen met gedetailleerde informatie over de produktie-, druk- en afwerkingsmogelijkheden van mijn proefschrift. Ik ben bereikbaar tijdens kantooruren op tel.nr. of daarbuiten op tel.nr.
- ☐ Ik wil meer informatie van u ontvangen over de mogelijkheden om een handelseditie van mijn proefschrift uit te geven.
Naam:
Straat:
Postcode + woonplaats:
Vermoedelijke promotiedatum:

Verstuur de ingevulde bon naar Datawyse, Volantruwe 6, 6218 EH Maastricht en wij zullen u per omgaande informeren over de door u aangekruiste onderwerpen.

datawyse

Datawyse Publishing Services
Volantruwe 6, 6218 EH Maastricht
043-473460 (ook buiten kantooruren)

Krips Repro Meppel
Kaaipweg 6, 7944 HV Meppel

Dienst

Voorlichting

melding vanaf begin december. Volg de Observant en de aankondigingsborden op je faculteit voor mededelingen. Info: Tertia Geverink, O&O, telnr. 882325.

Hoorkollege Rechtsgeschiedenis

23 Okt. 19.00 uur Statenzaal, Bou3, geeft prof. J.E. Spruit een kollege voor avondstudenten over de hoofdlijnen van de stof die verwerkt wordt in het blok Rechtshandeling en Onrechtmatig gedrag.

Vragenuur 1.1.

Dinsdag 24 okt. 10.00 uur kollegezaal N. vragenuur 1.1.

Kontaktpersonenoverleg avondopl.

Dinsdag 24 okt. 20.15 uur praktikum-a ruimte Nieuwenhof wordt er een kontaktpersonenoverleg t.b.v. avondstudenten jaar 1 gehouden.

Blokttoetsen blok 1

Woensdag 25 okt. blokttoetsen jaar 1, 2, 3 en 4.

Indeling:
Sporthal "Geusselt" 09.00 uur: jaar 1 (Inleiding)
Sporthal "Geusselt" 13.00 uur: jaar 2 (Rechtshandhaving)
Sporthal "De Heeg" 09.00 uur: jaar 3 (Arbeid)
Sporthal "De Heeg" 13.00 uur: alle keuzeblokken

Tijdens de toets mag gebruik gemaakt worden van een niet geannoteerde editie van de wetgeving (Rode Kluwer, Vermande, Wettenbundel Open Universiteit (niet de jurisprudentiebundel)). Het spreekt vanzelf dat er in dit materiaal geen aantekeningen mogen staan. Leg je kollegekaart (met een geldig zegel) rechts boven op je tafeltje zodat er bij controle zo min mogelijk overlast ontstaat. Studenten die nog geen examenreglement gekregen hebben, kunnen dit aan de balie van buro onderwijs afhalen. Studenten die later ingestroomd zijn en nog geen examennummer hebben, kunnen t.b.v. de blokttoets van 25 oktober een voorlopig examennummer afhalen aan de balie van buro onderwijs.

Onderwijsroosters

De onderwijsroosters voor het tweede blok zullen na afloop van de blokttoets op 25 oktober bij de uitgang van de zaal liggen.

Onderwijsmateriaal

De blokboeken en literatuurklappers voor het tweede blok kunnen vanaf donderdag 19 oktober tijdens balie-uren afgehaald worden. Dit geldt eveneens voor docenten van het tweede blok. De syllabus "Inleiding algemene economie" is vanaf dinsdag 31 oktober tegen betaling verkrijgbaar in de diktatenwinkel, Lenc.

Opsteltitels

De nieuwe opsteltitels voor januari t.b.v. de deeltijdstudenten zullen tijdens de onderwijsgroepen uitgedeeld worden.

Blokopening 2.2

Woensdag 25 okt. 17.00 uur Kollegezaal, blokopening Recht, Markt en Staat.

Kollege Overheid

Woensdag 1 nov. 13.00 uur Mabi-bioscoop kollege Overheid.

Kollege Recht, markt en staat

Woensdag 1 nov. 15.00 uur Mabi bioscoop kollege Recht, Markt en Staat.

Responsiekollege bedrijf

Woensdag 1 nov. 16.00 uur Kollegezaal, responsiekollege Bedrijf.

Propedeusebuluitreiking dagopl.

De propedeusebuluitreiking vindt plaats op woensdag 1 nov. om 11.00 uur in de aula, TS 53. Aanmelden voor de uitreiking voor 15 okt. uitsluitend aan de balie of via het postbusje van buro onderwijs (onder de informatieborden). Degenen die niet aan de uitreiking wensen deel te nemen, hoeven zich uiteraard niet aan te melden, maar kunnen hun propedeusebul vanaf donderdag 2 nov. aan de balie afhalen.

Studieadviseur

De studieadviseur van de FdR, Marja Elzenburg, is afwezig van 23 okt. t/m 29 okt. De secretaresse, Marie-Louise Sattijn is die week wel bereikbaar voor het maken van afspraken (kamer 1.018, ZW4, tel. 884045).

Economie

Uitwisseling met Moskou

EFM organiseert voor derde- en vierdejaars studenten economie een uitwisseling met de State University of Moscow. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij activiteiten organiseren. Voorlopige inschrijving sluit op 28 okt. Actietijd week 14 en week 24 1990. Kosten ± f 750,- per deelnemer. Info: EFM, tel. 888756.

Bedrijven Informatie Dag

Woensdag 25 okt. organiseert AIESEC wederom de Bedrijven Informatie Dag op de universiteit. Tijdens deze dag kunnen studenten gedurende 7 sessies van 45 min. informatie krijgen van en

vragen stellen aan diverse personen van bekende Nederlandse bedrijven, o.a. IBM, Unilever, AKZO, DSM, Shell en ABN. Studenten die aan deze dag willen deelnemen, kunnen zich inschrijven op de AIESEC-kamer 0086, of bij de stand aan de ingang van de mensa, TS53. Prijs voor deze dag is f 7,50, incl. bedrijvenboek, koffie/thee, lunch, borrel.

Optiebeurs en effectenbeurs

Op woensdag 25 okt. organiseert EFM-ALFA een excursie naar de Optiebeurs en Effectenbeurs te Amsterdam. Vertrek is om 06.45 uur. De kosten zijn f 12,50 voor leden en f 17,50 voor niet-leden. De inschrijvingsperiode is van 18 okt. t/m 24 okt., in kamer 0085, TS53, van 12.30 uur tot 13.30 uur.

Cursus Loopbaanontwikkeling

De cursus Loopbaanontwikkeling voor vrouwelijke studenten van de FdEW, die eind oktober van start zou gaan, is verplaatst naar januari/februari 1990. Aanmelding vanaf begin december. Volg de Observant en de aankondigingsborden op je faculteit voor mededelingen. Info: Tertia Geverink, O&O, telnr. 882325.

Informatietechnologie en ...

E.F.M. Mercurius organiseert een lezing voor studenten Bedrijfseconomie van de afstudeervariant 'Bestuurlijke Informatiekunde'. Drs. A. Schotgerrits, partner van Nolan, Norton & Co (een informatietechnologiebedrijf van KPMG), zal een lezing houden over 'Informatietechnologie en Concurrentieel Voordeel'. De lezing zal plaatsvinden op maandag 30 okt. om 14.00 uur in kamer 2000, TS53. Voor Mercuriusleden is de entree gratis, niet-leden betalen f 2,50.

Blad zoekt schrijvers

De redactie van Ikonomix, het economisch faculteitsblad, wil graag groter worden. Mensen die daaraan willen meewerken, zijn van harte uitgenodigd om op 25 okt. van 10.30-11.00 uur of van 15.30-16.00 uur langs te komen op de Ikonomix-kamer 0076, TS 53, of te bellen: 888705.

Rijksuniversiteit Groningen

RuG

De Rijksuniversiteit Groningen is een universiteit die kan bogen op een 375-jarige traditie. Met een compleet spectrum aan studierichtingen leidt de RuG zijn 17.000 studenten op tot mr., drs. of ir.. De RuG heeft een aantal onderwijs- en onderzoekscentra van topniveau en is sterk internationaal gericht. Jaarlijks vinden er zo'n 150 promoties plaats. De RuG heeft ruim 5.000 medewerkers.

Richt uw sollicitatie met curriculum vitae, vóór 28 oktober a.s. aan: Rijksuniversiteit Groningen, afdeling Personele Zaken, Postbus 72, 9700 AB Groningen. Vermeld het vacaturnummer op de envelop én bovenaan uw brief.

De RuG nodigt met nadruk vrouwen uit om te solliciteren, vooral bij functies waarin zij ondervertegenwoordigd zijn.

Assistent in opleiding micro-economie

(vac.nr. 891002/1865)

ten behoeve van het project "The Design and Implementation of Regulatory Mechanisms under (Partial) Entry Deregulation" bij de sectie Micro-economie binnen de vakgroep Algemene Economie van de Faculteit der Economische Wetenschappen.

Taakomschrijving

Het doel van het onderzoek is om een bijdrage te leveren aan de micro-economische theorievorming over overheidsregulering. Daarbij ligt de nadruk op situaties van informatie asymmetrie tussen de regulerende overheid en de geregelde bedrijven. Bij dit onderzoek wordt voortgebouwd op een aantal recente ontwikkelingen in de moderne prijstheorie en de economische theorie over regulering.

Vereisten

- doctoraal examen economie of econometrie met een goede kennis van de micro-economie
- een gedegen achtergrond van wiskunde is noodzakelijk.

Het salaris bedraagt op grond van de ministeriële richtlijnen f 1.778,- bruto per maand in het eerste tot f 3.168,- bruto per maand in het laatste aanstellingsjaar.

Opmerkingen

De aan te stellen AIO zal deelnemen aan het opleidingsprogramma dat door de AIO-school van de faculteit in samenwerking met de landelijke netwerken wordt georganiseerd. De aan te stellen AIO zal worden belast met enkele onderwijstaken, zoveel mogelijk in samenhang met het desbetreffende onderzoekproject. De aanstelling vindt plaats voor de duur van vier jaar en dient uit te monden in een proefschrift. Datum indiensttreding: zo spoedig mogelijk. Nadere inlichtingen kunnen worden verkregen bij Prof. Dr. G. Knieps, telefoon (050) 63 45 33 of Dr. G. Tillmann, telefoon (050) 63 45 35. Voor belangstellenden is een uitvoerige beschrijving van het project te verkrijgen bij het secretariaat Micro-economie, telefoon (050) 63 37 36.

Werken aan de grenzen van het weten

SUICIDE ONDER JONGEREN

Aard en omvang van de suicide-problematiek onder jongeren. Verklaring van de stijging van de zelfdodingsfrequentie bij jeugdige mensen.

Tekenen van (prae-)suicidaal gedrag.

Opvang en begeleiding van in nood verkerende jongeren.

Inleider: Dhr. J.J.C. Marlet, zenuwarts.

Voormalig geneesheer-directeur Psychiatrisch Centrum te Venray.

Voormalig docent psychopathologie aan de Katholieke Universiteit Brabant te Tilburg.

Specialisering zenuwarts o.l.v. Prof. J.J.G. Prick, Nijmegen en Prof. H.C. Rümke, Utrecht.

Psychotherapeut en auteur van talrijke publicaties, o.a. "Suicidepreventie bij middelbare scholieren".

Datum: dinsdag 24 oktober om 20.00 uur

Plaats: Studentenhuis "In de Fortuyn"

Boschstraat 97, links van de St. Matthiaskerk, Maastricht.

Vrije gedachtenwisseling!

Van harte welkom!

Vrienden van het RK Studentenpastoraat.

In het kader van het 200-jarig bestaan van de Stadsschouwburg in Maastricht is nu ook onze bonbon als beste geselecteerd

Friandises

Chocolatier

De vermaarde pralines van Maastricht

Wycker Brugstraat 55, Maastricht

TENTOONSTELLING

zaterdag 28 okt. - 4 nov.
zondag 29 okt. - 5 nov.
steeds van 11.00 - 17.00 uur

Atelier Franscz Witte
Volderstraat 55, Meerssen
tel. 043-643435

VW Golf
BMW

AUTORIJSCHOOL
ROUMANS

Quirinaalhof 4 k Maastricht
Tel. 043-476331

Maand
mei:
AANBIEDINGEN

CRALS TAXI'S

Part-time taxichauffeurs

gevraagd voor weekend.
Malbergsingel 6, 6218 AV Maastricht
Tel. administratie: 043-435000

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer
niet slaagt voor het rijexamen,
betaalt u de tweede keer niets.

Door het houden van
proefexamens wordt u optimaal
voorbereid op uw examen.
U betaalt slechts fl.35,- per rijles
in VW golf. Tevens het adres
voor uw motorrij-opleiding.
Bel voor informatie 043- 616153.

ACADEMISCH ADVIESCENTRUM

Voor een weloverwogen
benadering van het
fenomeen **VERZEKERING**
in de ruimste zin van het
woord.

B.V. Verzekeringsbureau
voor Academics

Pro Civibus

AMSTERDAM 020-736111
GRONINGEN 050-184114

WAAROM AAN HET TOEVAL OVERLATEN?

HET GROOTSTE DEEL van onze ingeschrevenen
vindt binnen het jaar een levenspartner.

Zoekt U een partner voor een duurzame man/vrouw
relatie, bel dan vrijblijvend:

045-726539 (mevr. Luchtman) of
077-825386 (hoofdkantoor)

Of vraag de GRATIS BROCHURE aan: Stichting
Mens en Relatie, Postbus 5050, 6041 GB Heerlen.

Stichting Mens en Relatie is erkend RvT,
met garantiefonds

Betaal niet teveel!
Winkelen begint bij

ViaVia

Inbreng en verkoop
van exclusieve
gedragen kleding

St. Annalaan 1, hoek Emmaplein, Maastricht. Tel. 043-253175

BOEKHANDEL SERVAAS STOPT ERMEE

de wetenschappelijke boekhandel SERVAAS gaat de deuren aan het Vrijthof sluiten.

Alle boeken moeten op korte termijn worden verkocht.

Het hele pand moet eind dit jaar leeg.

VANAF MORGEN WORDEN ALLE BOEKEN
(exclusief bestellingen, school- en studieboeken)
MET KORTINGEN VERKOCHT.

Wij starten deze week met 10 % korting en elke week doen we er 5 % bij.
(tot max. 50% korting in december)

DEZE WEEK

150%

KORTING

DAAROM
VANAF NU...

AL ONZE

BOEKEN

(exclusief bestellingen, school- en studieboeken)

GAAN WEG MET

BOEKHANDEL SERVAAS

MAASTRICHT VRIJTHOF 29 TEL. 043 - 250054

Samengesteld door Lucia Geurts

LSO

Zaterdag 21 oktober geeft het Limburgs Symphonie Orkest onder leiding van de vaste dirigent Salvador Mas Conde een concert in het Staaergebouw, aanvang 20 uur. Na de "Sinfonische Metamorfosen über Themen von Carl Maria von Weber" van Hindemith wordt het pianoconcert voor linkerhand van Ravel uitgevoerd. Solist is Eugen Indjic, een talentvolle Slavisch-Amerikaanse pianist. Hij won diverse grote concours. "Ma mère l'oye", ook van Ravel, staat als derde op het programma. Het concert wordt afgesloten met "La Mer" van Debussy. Het LSO heeft voor dit concert een speciale actieprijs voor CJP-ers. Voor een kaartje, gekocht op de dag zelf aan de zaal, betaalt een paspoorthouder vijf gulden (normaal veertien gulden).

Verio in Varia

In haar eigen gebouw (Herbenusstraat 39) houdt kunstenaars vereniging in oprichting Verio een tentoonstelling waaraan elf kunstenaars en kunstenaressen deelnemen. Het Verio-gebouw is een trefpunt voor kunst, een werkplaats en tegelijk tentoonstellingsruimte. In de werken wordt het gebouw - een oude school - geïntegreerd. Het inspireert tot vaak wonderlijke creaties. De kunstenaarsvereniging is twee jaar geleden opgericht als platform voor eigentijdse, regionale kunst en als spreekbuis naar de politiek en subsidiegevers.

The Nits

Pop in het Staaergebouw moet kunnen. Zaterdag 28 oktober klinken wordt de akoestiek van de grote concertzaal beproefd door popgroep The Nits, aanvang 20.30 uur. Na zijn overtuigend optreden tijdens het Pinkpopfestival groeit zijn succes gestaag. De groep bracht twee albums uit "In the Dutch Mountains" en

"Hat". Het kwartet maakt muziek van kwaliteit, waarin akoestische instrumenten een belangrijke plaats innemen.

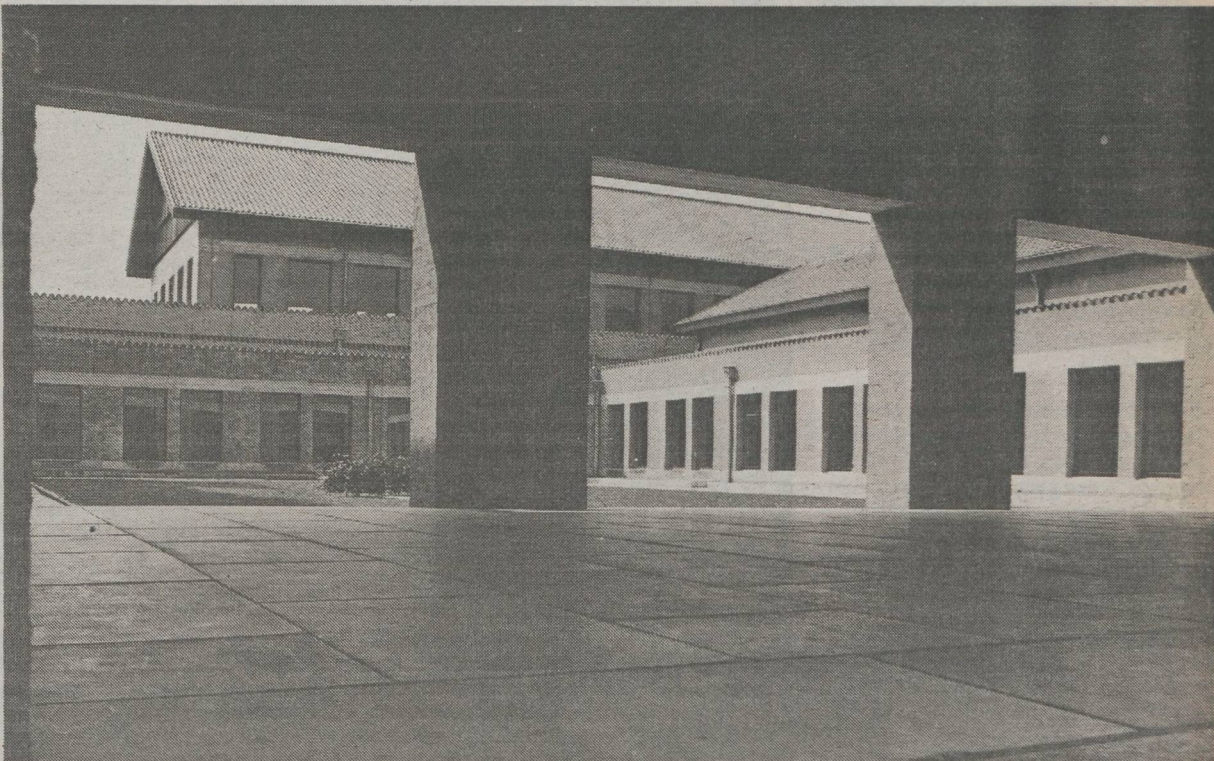
Studium Jazz

Jazz in Maastricht hoeft niet beperkt te blijven tot een weekendje per jaar. Studium Generale organiseert een prachtig programma rondom jazz, getiteld "It don't mean a thing" (Duke Ellington). Voor wie het even vergeten was: vrijdag 30 oktober treedt het trio Joep van Leeuwen op, aangevuld met de Amerikaanse zangeres Janice Lakers. Gitarist Van Leeuwen heeft internationale bekendheid. Het gelegenheidskwartet speelt "melodieuze improvisaties op thema's uit het standaard jazzrepertoire".

Donderdag 26 oktober houdt Volkskrant-journalist Bert Vuijsje een lezing in de aula aan de Tongersestraat over de zwarte jazz en de blanke liefhebber. Vrijdag 27 oktober wordt het SG-programma afgesloten met een concert door de jazzgroep Reflud met de tenorsaxofonist Hans Dulfer. Hij karakteriseert zijn muziek als "speed-metal-jazz", snel, luid en duidelijk. Beide concerten zijn in de muziekschool aan de Maartenspoort en beginnen om 20.30 uur.

High Hopes

Filmclub GGK (geestelijke gezondheidskunde) organiseert ieder jaar een serie filmvoorstellingen die niet alleen interessant zijn voor ziekeijkers. Tot nu toe was de vaste locatie Ciné-K, maar vanaf twintig oktober werkt de filmclub samen met Filmhuis Lumière aan de Bogaardenstraat. De eerste film in de maandelijkse cyclus is "High hopes", van 20 tot en met 26 oktober als GGK-film te zien om 21 uur in zaal 2. Het is mogelijk een abonnement op de GGK-programma's te nemen. Abonnementhouders betalen drie gulden minder, Filmclub-leden zonder abonnement twee gulden minder op de standaardprijs. Inlichtingen en opgave abonnementen: secretariaat GGK, tel. 888157.

De binnenhof van de Abdij van Mamelis naar een ontwerp van de monnik/architect Dom. Hans van der Laan (foto S. Graatsma/A. Rings)

High Hopes is een Britse zwarte komedie van Mike Leigh. Hij is in Engeland vooral bekend als theater- en televisiemaker. Op het festival in Venetië kreeg hij vorig jaar de prijs van de kritiek voor "High hopes". De film gaat over de verloren illusies van mensen en heeft de sfeer van een documentaire. Een oudere weduwe, die weggedrukt wordt door de nieuwe generatie van snelle moneymakers, haar bevlogen socialistische zoon en haar omhooggevalen dochter. Achtergrond: Thatchers paradijs.

Excursie

Wie geïnteresseerd is in Zuid-Limburgse religieuze kunst kan op stap met Tafelstraat 13. Zaterdag 28 oktober is een excursie naar werk van Dom Hans van der Laan (Winnaar eerste Limburgse architectuurprijs, zie NRC 22 septem-

ber) en de kunstschilder Aad de Haas. Aanmelden voor 24 oktober op Tafelstraat 13.

Cloud Chamber

Vier jaar geleden kwamen de Amerikanen Ron Bunzl en José-Luis Greco, de Française Désirée Delauney en de Duitser Boris Gerrets elkaar tegen in Amsterdam. Zij hielden zich met verschillende vormen van kunst bezig, maar wilden graag een intensieve wisselwerking tussen de disciplines muziek, beeldende kunst, theater en beweging. Zo werd Cloud Chamber geboren. De eerste producties waren collectieve werkstukken, waarin ieder lid van het viertal zijn inbreng had. In de trilogie "Private & Public Acts" neemt ieder groepslid een afzonderlijk deel voor zijn rekening. De muziek van Greco (compositie en uitvoering)

smeedt de trilogie aaneen. Het eerste deel, "The twilight club" is gemaakt door Boris Gerrets. De spelers nemen het imago aan van helden uit onze populaire cultuur tegen de achtergrond van de ideale schijnwerkelijkheid. "Cantate" (Delauney) laat de intieme gedachtenwereld zien van De bruid en Het meisje. Een lied van teksten, dans en muziek die doet denken aan wals en tango. "Mise-en-Cadre" tenslotte is gemaakt door Bunzl. Het is een droom over film, theater, over fantasieerijk leven. De drie delen zijn afzonderlijk in première gegaan in 1988 en 1989. Ze zijn onderling zeer verschillend. Vrijdag 20 en zaterdag 21 oktober zijn ze op verschillende tijden te zien in de grote zaal en de redoute van de Maastrichtse schouwburg.

Theater

Dans Compagnie Limburg, Zaal Het Vervolg, 20 okt.: 20.30 uur.
The Twilight Club, Danstheatergroep Cloud Chamber, Stadsschouwburg, 20 okt.: 20.00 uur.
Cantate, Danstheatergroep Cloud Chamber, Redoute, 20 okt.: 23.00 uur + 21 okt.: 20.00 uur.
Dans Compagnie Limburg, Zaal Het Vervolg, 21 okt.: 20.30 uur.
Mis-en-cadre, Danstheatergroep Cloud Chamber, Stadsschouwburg, 21 okt.: 22.00 uur.
Itching Walls, Dansers Tatiana en Ties Louwerse, Löss Theater, 21 okt.: 20.30 uur.
Lucida Stilla Floris, Actrice Loes Hegger, Redoute, 24 okt.: 20.00 uur.
Los Zand, Toneelgroep Amsterdam, 25 okt.: 20.00 uur.
Klapband, Kabaret Sofokles, Stadsschouwburg Heerlen, 20 okt.: 20.30 uur.
Dans met mij, Bram Vermeulen, Stadsschouwburg Heerlen, 21 okt.: 20.30 uur.
The Deep River Quartet, Stadsschouwburg Heerlen, 22 okt.: 15.30 uur.
Witte negers, Comedia Futura, Stadsschouwburg Heerlen, 24 okt.: 20.30 uur.
Dulcinea's Don Quichot, Het Vervolg,

Stadsschouwburg Heerlen, 25 okt.: 20.00 uur.

Ellane Rodrigues, piano, Stadsschouwburg Heerlen, 26 okt.: 20.00 uur.

L'Heure Espagnole (Ravel/Franc Nohain) + L'Enfant et les sortilèges (Ravel/Colette), Opera Royal de Wallonie Luik, 21 okt.: 20.00 uur.

Muziek

Studium Generale, Trio Joep van Leeuwen, Zaal Muziekschool, 20 okt.: 20.30 uur.

Limburgs Symphonie Orkest, Staaergebouw, 21 okt.: 20.00 uur.

Kamerorkest Concerto Limbourg, Redoute, 22 okt.: 20.00 uur.

Rainer Johannsen, Bernard Woltche en Henk Florie, spelen werken van Vivaldi, Waalse Kerk, Pieterstraat 6, Maastricht, 24 okt.: 20.15 uur.

Femke Sonnen en Kees Schul, lunchconcert, Redoute, 25 okt.: 12.30 uur.

Muziekgroep Underberg's Blues Nigt, Café De Karosseer, 26 okt.: 21.00 uur.

Diversen

Studium Generale, lezing door Bert Vuijsje, Aula Universiteit, 26 okt.: 20.00 uur.

Art and attitude, d.m.v. lezingen, video's, interviews wordt aandacht geschonken aan de wijze waarop kunstenaars anno 1990 stelling nemen t.a.v. kunst en het kunstenaarschap, Jan van Eyck Akademie, 16 okt t/m 13 nov.

Exposities

Onbegrensd Beeld, KODA (kunstenaressen onder de aandacht), Löss Theater, 7 okt. t/m 5 nov. Openingstijden: di t/m zo van 13-17 uur.

Robert Mangold, recente werken, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 28 jan. Openingstijden: di t/m vr 10-17 uur, za + zo 11-17 uur.

Dré Devens, Installatie, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.

Wiel Arets & Wim van den Bergh, Jan van Eyck Akademie - Machina Arte, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.

Wil Leenders, Octavia Molea Suclu, Galerie Artisan, Grote Gracht 43, Maastricht, 4 okt. t/m 11 nov. Openingstijden: di t/m za 13.30-17.30 uur.

Haaijsma, De Bruijn, Beelden, Perroengalerie, Vrijthof 35, Maastricht, 7 okt. t/m 4 nov. Openingstijden: wo t/m za 13-18 uur.

Wim Beek, schilderijen, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a,

Maastricht, 7 t/m 29 okt. Openingstijden: do 13-17 uur, vr t/m zo 11-17 uur.
Laurent Hours, (Parijs) fresco's, **Peter Vandenberghe, John Toki, Nancy Frommer en Roberta Laldman**, 4 Amerikaanse keramisten, Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10 Cadier en Keer, 13 okt. t/m 20 nov. Openingstijden: do 15-20, vr, za en zo 13-18 uur en volgens afspraak.
Stan Goes, werk n.a.v. reis naar Indonesië, Ahrend, Vrijthof 31 Maastricht, 6 okt. t/m 17 nov. Openingstijden: ma t/m vr 9-17 uur.

Nicolas Wolkenar, schilderijen en gouaches, Galerie Fah, Brusselsestraat 80, Maastricht, 22 okt. t/m 1 dec. Openingstijden: vr t/m zo, 13-17 uur.

Piet Killaars, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 15 okt. t/m 12 nov. Openingstijden: wo t/m zo, 14-16 uur.

Per Kirkeby, Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43, Maastricht, 16 sept. t/m 28 okt. Openingstijden: di t/m za 13-18 uur.

Freark van der Wal, schilderijen en tekeningen, Museum Van Bommel-Van Dam, 24 sept. t/m 29 okt. Openingstijden: 10-16.30 uur.

VER.I.O. IN VARIA, 11 kunstenaars die hun licht willen laten schijnen op de ontwikkeling van de hedendaagse kunst in Limburg, Herbenusstraat 39 Maastricht. Openingstijden: 20 okt t/m 5 nov.: do t/m zo: 14.00-17.00 uur.

Film

Speelweek 20 t/m 26 oktober

Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Kleine Vera, 20.00 uur
High hopes, 21.00 uur
Kleine Vera of Zwarte regen, 22.00 uur

Mabi, Kleine Gracht 24a

Batman, dag. om 19.00 + 21.30 uur. Vr t/m zo en wo ook om 14.00 + 16.30 uur.
Two moon junction, dag. om 19.00 + 21.00 uur. Vr t/m zo en wo ook om 14.30 uur.
Old Gringo, vr t/m do 20.45 uur.
Licence to kill, dag. om 18.15 + 21.00 uur. Vr t/m zo en wo ook om 15.30 uur.
See no evil, hear no evil, dag. om 18.30 + 21.00 uur. Vr t/m zo en wo ook om 14.00 + 16.15 uur.

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

Indiana Jones and the last crusade, dag. om 18.00 + 21.00 uur. Za t/m do ook om 14.15 uur.
Lethal Weapon II, dag. om 18.15 uur.
Roadhouse, dag. om 21.15 uur.
The kickboxer, dag. om 18.30 + 21.30 uur. Vr t/m zo en wo ook om 14.30 uur.

Special

Mocht U na lezing van de column van vorige week denken dat ik een doortastend en twijfelloos vrouwspersoon ben, dan hebt U het opnieuw mis. Helemaal mis.

Ik word regelmatig in de luren gelegd (mijn kamer bārst ondertussen van de luren; luren links, rechts, ik gebruik nog wel 's een paar kleinere luren voor in bed, maar voor het overige stapelt het maar door).

Ik ben de pineut bij het terugkrijgen van wisselgeld voor mijn rookworst in de Hema, ik ben de sigaar bij het kiezen van een rij in het postkantoor, de klos bij de toewijzing van buurlieden, het zwarte schaap wat betreft partnerkeuze, kortom, ik ben de geknepende eend.

Maar al met al levert een dergelijke maatschappelijke positie ook wel weer erg veel op. Je kunt er bijvoorbeeld leuke verhalen over vertellen.

Zo was ik eens in Thailand. Uitgeput zat ik op een koel stuk marmer in het atrium van zo'n fabelachtige boeddhistische tempel. Ik zat er 'n beetje halfslachtig te mediteren over de zin van het leven of iets in die geest. Vanachter een pilaar hoorde ik eensklaps 'Where you from?'

Ik spiedde rond. Achter de pilaar stond een oranje en erg kale monnik. Hij bestudeerde de kolom, en herhaalde zijn vraag 'Where you from?'

Ik realiseerde me dat boeddhistische monniken niet geacht worden enigerlei contact met vrouwen te hebben. Op goed geluk richtte ik me maar tot een met kleurige steentjes bezet beeld en antwoordde 'From Holland'.

Op deze manier ontspon zich een apart contact tussen een verlegen giechelende Thai en een blonde vrouw. Hij legde me uit dat ik altijd twee passen achter hem moest lopen, niets aan hem geven, mij niet direct tot hem zou richten, en dat aanraken al helemaal taboe was.

Khi (een naam die mij onwillekeurig deed denken aan Chapkis' Pater Key die het celibaat had verkozen omdat zijn geslacht ooit door een hongerig zwijn was afgehaapt) sleurde mij langs alle heiligdommen in Bangkok tot hij voorstelde mij naar een véry special natuurpark met fantastisch special bomen te brengen.

Wij gingen dus op weg. Khi zat op de speciale monnikenbankjes voor in de bus van een riant uitzicht te genieten terwijl ik tussen de kleine bankjes klem zat. Na een halve nacht waren we in een modderig dorp waar blote kindjes tegen honden schopten.

'Walk,' zei Khi tegen een bodi-boom, en dus liepen wij.

Eerst een paar uur door rijstvelden. Toen we aan de voet van de heuvels kwamen begon het tropisch te plenzen.

'Up,' stelde Khi bij zichzelf vast. Wij klommen in hitte tegen de helling op. Langzaam ging ik kapot, maar ik hield mij voor dat de 'special trees' het waarschijnlijk waard waren. Alles in Thailand is tenslotte exotisch. Op de kille hoogvlakte stumperden we nog een uurtje voort. Khi hield de moed erin door tegen iedere grasspriet opgetogen 'special trees!' te roepen.

Uiteindelijk kwamen we bij een triest bosje dennen. Khi begon een triomfantelijke rondedans: 'Very very very special trees!' juichte hij.

Ach, misschien had ik een Thai in Nederland óók wel meegenomen naar de tropische kas in de hortus...

Eva

De Ravelijn-buurt: lekkende WC-potten voor woningverbetering (foto Franco Gori)

Werkschuwheid, sexuele demoralisatie, onkunde, onwil, lusteloosheid, drankmisbruik

Over niet al te lange tijd woont mevrouw van Eggelen 35 jaar in de Ravelijn: "Waarom zou ik verhuizen als ik goed zit? Er woont wel krapul in deze buurt, maar er zitten ook schatten tussen, echt." Drie tot vijf jaar was de bedoeling, dan zouden de onmaatschappelijken van Maastricht weer genezen zijn, normaal genoeg om in één van de gezonde wijken te gaan wonen. Het Ravelijncomplex was een woon-school, naar een idee van de heer H.P.M.Litjens, die in 1953 promoveerde op een proefschrift: Onmaatschappelijke gezinnen, een sociologisch onderzoek naar de onmaatschappelijkheid te Maastricht. Hij adviseerde: "Het complex mag niet te groot zijn, daar anders een intensieve sociale en geestelijke verzorging uitgesloten is. (...)

bericht uit Maastricht

Plaatselijke omstandigheden zullen moeten uitmaken of men besluit tot een woonkamer-keuken, of dat men het aandurft keuken en woonkamer beide te geven. Men moet echter voorkomen dat het gezin in de keuken gaat wonen en dat de kamer gebruikt wordt als fietsenstalling en als bewaarplaats voor alle mogelijke voorwerpen. Het verdient aanbeveling de huizen aan de voorzijde geen tuintjes te geven. Deze worden immers maar zelden onderhouden en veroorzaken een rommelig uitzicht." Voor mevrouw van Eggelen, haar man en vier kinderen (in de Ravelijn kreeg ze er nog vijf) was het huis een enorme luxe vergeleken met het ene kamertje aan de Bonenfantenstraat waar ze vandaan kwamen. De heropvoeding nam ze op de koop toe. "Dan kwam er een sociaal werkstertje binnen, een snotneus nog, en die vertelde me hoeveel handdoeken ik moest kopen en hoeveel messen en vorken. Of ze kwamen tijdens het eten binnen en keken wat de kinderen op hun bord hadden. Die zaten dan lekker met een rolmops en mayonaise, maar dat mocht niet, dat moesten allemaal goedkope spullen zijn, jam enzo. Maar op een gegeven moment heb ik dat vrouwtje met een ketel water het huis uit gejaagd. En het was dan ook de bedoeling dat je het geld dat je man verdiende afgaf bij het gebouw. Als je dan wat nodig had, kon je het komen halen, precies zoveel als zij dachten dat het zou kosten. Maar daar deed ik dus niet aan mee, je eigen geld! Het is me wat, heropvoeden. Ik was toch zeker thuis al opgevoed en bovendien had ik het veel te druk met de kinderen. Het ergste vond ik trouwens nog dat de kinderen hun Eerste Communie niet meer in de grote kerk, de Servaas, mochten doen. Daar waren we te min voor geworden, we moesten in ons gebouwtje blijven. Dat vond ik heel erg."

Het gebouw heette De Goede Herder, het was het wijkcentrum van waaruit de maatschappelijk werkenden en de geestelijk verzorgers hun activiteiten coördineerden. In de vorm van de Ravelijn stierf het woonschoolidee overigens een vroege dood. In '65 al staakte men de pogingen tot heropvoeding en in '69 werd voor het eerst hardop de vraag gesteld of het niet beter was de Ravelijn op te heffen. De geïsoleerde ligging (afgeschermd van de stad door de Linie van du Moulin en brede stroken akkerland, geen doorgande wegen) en de eenvormigheid gaven de wijk de uitstraling van een ghetto en op de stigmatisering van de bewoners, gerecrueteerd uit de meest verkrotte delen van de binnenstad, bleek een levenslange garantie te zitten. In 1982 nam de gemeenteraad het besluit alle bewoners zo snel mogelijk te laten verhuizen, de vrijkomende woningen tijdelijk te verhuren aan studenten, na verloop van tijd de boel te slopen en nieuwbouw te plegen, aansluitend bij de bestaande bouw. Eigenlijk was het een goed plan, maar er kwam niet veel van terecht. De studenten wonen er nu, dat is bekend, maar er zijn nog zeven "blijvers" zoals mevrouw van Eggelen. Ze ondergingen min of meer een cultuurschok. Hun gemeenschap, gebaseerd op de voortdurende confrontatie met bevoogding en autoriteit, verdween.

Symbool daarvan is het wijkcentrum. Kapelaan en maatschappelijk werkster weken voor een kroeg die tot zes uur open kan zijn en lokalen vol met kunstenaars. "De studenten zijn de baas gaan spelen. Onze jongens kregen daar beneden op een gegeven moment geen bier meer en op den duur mochten ze er ook niet meer in. Die werden dus kwaad. Ik ben er al jaren niet meer geweest, ik weet niet wat ze daar allemaal uitvreten, maar veel goeds kan het niet zijn." De studenten hebben de buurt gekregen, zonder dat 'ie te vergeven was; dat is wat er gebeurde vanuit het gezichtspunt van de bewoners die in 1982 niet vertrokken zijn.

Sinds het rumoerige einde van de woonschool laten de instanties die er bij betrokken waren de Ravelijn links liggen. Een woordvoerder van de woningbouwvereniging (St.Servatius): "Ik heb laatst iets opgevangen over een voornemen van de gemeente om de woningen in ieder geval tot 2004 te laten staan. Wij gaan niet meer renoveren, maar we zullen uiteraard onze onderhoudsverplichtingen nakomen." Kortgeleden verscheen de gemeentelijke Structuurvisie Maastricht 1990 - 2000. Er staat geen woord in over het Ravelijncomplex. De afdeling Voorlichting geeft telefonische een toelichting: "Ja eh, ik heb laatst gehoord dat er iets op stapel staat, maar wat? Tja, er is niks officieel, nee."

Genegeerd worden heeft ook z'n voordelen, dat is in ieder geval het verhaal van de studenten. Ze vonden een vervallen buurt en gaven hun voorkeur een vrolijk verfrje. Je kon zelfs je naam op de deur schilderen. Het wijkgebouw stond leeg. "Kunnen we dat niet huren?" vroegen enkelen aan de gemeente. Vereniging SLIK werd opgericht en bloeide als nachtcfé. De Stichting PLONS verhuurt atelierruimte aan noodlijdende beeldende kunstenaars en exposeert hun en andermans werk. Na een jaar van ernstig teruglopende bezoekersaantallen en een jaar sluiting is SLIK een maand geleden opnieuw begonnen, met een nieuw bestuur en een nieuwe beheerder. Ook SLIK refereert aan vroeger tijden als gevraagd wordt naar het tegenwoordige reilen en zeilen. In dit geval is vroeger vier, vijf jaar geleden, toen elke donderdag- en vrijdagavond tweehonderd mensen de kelder bevolkten. De beheerder: "Dat moet weer gebeuren. Met voetballen kijken op woensdag, swingen op donderdag, een band 'uit de coulissen van de popmuziek' op vrijdag en weer swingen op zaterdag willen we de boel weer op gang krijgen." De kelder krijgt een nieuwe inrichting en wordt geïsoleerd, de buitenkant van het gebouw krijgt een opknapbeurt en het tegelpleintje moet weer vol met tegels. PLONS wil aan een beeldentuin beginnen. Op dit moment is De Goede Herder te aantrekkelijk voor vandalen.

Veel van de nieuwe bewoners van de Ravelijn (of ze nu studeren of niet, ze worden aangeduid met studenten) genieten van de vrijheid die gemeente en woningbouwvereniging hen laten. Ze betalen hun huur en lachen om de nieuwe WC-potten die laatst als een vlag op de modderschuit werden geplaatst: woningverbetering. Het gerucht gaat dat het een afgekeurde partij is, de potten zien er prachtig uit - een heel verbetering ten opzichte van de oude potten - alleen: ze lekken. En de gaten in de Ravelijnstraat worden gevuld met de hobbels uit de Halvemaanstraat. Maar ze verma ken zich wel.

Mocht de heer Litjens nog onderzoek verrichten, dan moet hij nu eens gaan kijken in de Ravelijn. Hij kan zijn prachtige conclusies uit 1953 voor een flink deel eenvoudigweg overschrijven. Enige overdrijving nemen we dan op de koop toe: "Onmenswaardige woontoestanden op grote schaal, werkschuwheid, sexuele demoralisatie, onkunde, onwil, lusteloosheid, drankmisbruik, verlies van normbese behoren tot de talrijke defecten in het leven van de hier behandelde gezinnen." Maar de doorstroming functioneert nu in ieder geval.

Wat moet er gebeuren met de Ravelijn? Verbeteringen, meer sociale differentiatie. Die vragen werden in 1969 al gesteld. Net doen alsof alles goed is en laten staan tot 2004? Dat is misschien het beste. En maar hopen dat de huizen tegen die tijd vanzelf omvallen.

Geert Dekker